

РАХУНКОВА ПАЛАТА

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішенням Рахункової палати
від 9 березня 2016 року № 4-3

ЗВІТ
про результати аудиту ефективності використання коштів
державного бюджету Національною комісією, що здійснює
державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації

Київ 2016

ЗМІСТ

ПРЕАМБУЛА	3
ВСТУП	4
1. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗДІЙСНЕННЯ ЗАВДАНЬ ТА ФУНКЦІЙ НКРЗІ У СФЕРІ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙ, ІНФОРМАТИЗАЦІЇ, КОРИСТУВАННЯ РАДІОЧАСТОТНИМ РЕСУРСОМ ТА НАДАННЯ ПОСЛУГ ПОШТОВОГО ЗВ'ЯЗКУ	4
2. ЗДІЙСНЕННЯ НКРЗІ ЗАВДАНЬ У СФЕРІ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ	13
3. ЗДІЙСНЕННЯ НКРЗІ ПОВНОВАЖЕНЬ ДОЗВІЛЬНОГО ОРГАНУ	15
4. ЗДІЙСНЕННЯ НКРЗІ ПОВНОВАЖЕНЬ ОРГАНУ ЛІЦЕНЗУВАННЯ	18
5. ЗДІЙСНЕННЯ НКРЗІ ПОВНОВАЖЕНЬ ОРГАНУ ДЕРЖАВНОГО НАГЛЯДУ (КОНТРОЛЮ)	23
6. ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НКРЗІ.....	27
ВИСНОВКИ.....	31
ПРОПОЗИЦІЇ.....	35
ДОДАТКИ.....	38

ПРЕАМБУЛА

Підстава для проведення аудиту: план роботи Рахункової палати на 2016 рік.

Мета аудиту: встановлення фактичного стану справ щодо законності, ефективності та результативності використання Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, коштів державного бюджету на управління у сфері зв'язку та інформатизації; законності, своєчасності і повноти прийняття управлінських рішень; аналіз виконання покладених на неї функціональних обов'язків; оцінка стану внутрішнього контролю за використанням бюджетних коштів.

Предмет аудиту: кошти Державного бюджету України, виділені Національній комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації на забезпечення діяльності (КПКВК 5561010, 2014 – 2015 роки); рух цих коштів; нормативні і розпорядчі акти, які регулюють питання аудиту.

Об'єкти аудиту: Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації (головний розпорядник бюджетних коштів).

Часові обмеження аудиту: 2014 – 2015 роки.

Термін проведення аудиту та підготовки Звіту: 03 грудня 2015 року – 29 лютого 2016 року.

Критерії аудиту:

- *щодо ефективності використання бюджетних коштів:* доведення цілей бюджетних програм до максимальних результатів при використанні бюджетних коштів;

- *щодо результативності:* досягнення результативних показників паспортів бюджетних програм;

- *оцінка економності:* досягнення об'єктом аудиту запланованих результатів за рахунок використання мінімального обсягу ресурсів;

- *щодо законності:* відповідність управлінських рішень об'єкта аудиту положенням чинного законодавства.

Методи збирання даних:

- аналіз нормативно-правових, розпорядчих актів та інших документів, що регламентують діяльність Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, та використання нею коштів державного бюджету;

- перевірка руху бюджетних коштів;

- перевірка і аналіз договорів, актів виконаних робіт;

- опитування посадових осіб об'єктів аудиту, отримання письмових та усних пояснень посадових осіб об'єктів аудиту;

- опрацювання матеріалів спеціальних видань, засобів масової інформації, Інтернет-видань.

За результатами аудиту складено 1 акт (із застереженнями).

ВСТУП

На сучасному етапі сфера зв'язку та інформатизації є одним із пріоритетних і важливих напрямів економіки України. Сталий розвиток інформаційно-телекомунікаційної інфраструктури є важливою передумовою інтеграції України у глобальне інформаційне суспільство.

Сфера зв'язку та інформатизації є одним із бюджетоутворюючих напрямів економіки України. Це одна із небагатьох галузей економіки, яка демонструє динамічний розвиток і стабільні надходження до держбюджету.

Загальні доходи від реалізації послуг зв'язку збільшилися в 2014 році на 2 відс. порівняно з попереднім звітним періодом та становили 52,4 млрд грн, у 2015 році – 6,6 відс. та 55,9 млрд грн відповідно.

Сьогодні у світовій індустрії інформаційно-телекомунікаційних технологій (ІКТ) відбуваються значні зміни, а саме: лібералізація ринку зв'язку, стрімкий розвиток Інтернету. Інформаційне суспільство стає глобальним. За інформацією фахівців галузі, Україна входить до тридцятки лідерів світового рейтингу за якістю зв'язку.

Національним регулятором надання послуг зв'язку в Україні є Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації. Її діяльність спрямована на стимулювання розвитку ринку зв'язку, збалансування інтересів держави, операторів, провайдерів телекомунікацій і споживачів послуг.

Основними проблемами розвитку сфери телекомунікацій в державі є повільне впровадження на мережах мобільного зв'язку радіотехнологій третього та четвертого поколінь (3G, 4G), нерівномірність забезпечення споживачів (*особливо у сільській, гірській місцевості і депресивних регіонах*) телекомунікаційними послугами, невідповідність нормативних документів галузі сучасному стану та потребам ринку телекомунікацій України.

1. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗДІЙСНЕННЯ ЗАВДАНЬ ТА ФУНКЦІЙ НКРЗІ У СФЕРІ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙ, ІНФОРМАТИЗАЦІЇ, КОРИСТУВАННЯ РАДІОЧАСТОТНИМ РЕСУРСОМ ТА НАДАННЯ ПОСЛУГ ПОШТОВОГО ЗВ'ЯЗКУ

Правові підстави діяльності Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації (далі – НКРЗІ), визначені законами України від 18.11.2003 № 1280-IV “Про телекомунікації” (далі – Закон № 1280), від 01.06.2000 № 1770-III “Про радіочастотний ресурс України” (далі – Закон № 1770), від 04.10.2001 № 2759-III “Про поштовий зв'язок” (далі – Закон № 2759) та іншими нормативно-правовими актами, що регулюють відносини в цих сферах.

Статтею 17 Закону № 1280 визначено, що органом регулювання у сфері телекомунікацій¹ є **національна комісія**, що здійснює державне регулювання у

¹ Телекомунікації – передавання, випромінювання та/або приймання знаків, сигналів, письмового тексту, зображень та звуків або повідомлень будь-якого роду по радіо,

сфері зв'язку та інформатизації, яка за статусом є **державним колегіальним органом, підпорядкованим Президенту України та підзвітним Верховній Раді України**. Положення про неї затверджується Президентом України.

На виконання вимог Закону № 1280 Указом Президента України² утворено НКРЗІ та затверджено положення про неї (далі – Положення). Відповідно до Положення НКРЗІ є органом державного регулювання у сфері телекомунікацій, інформатизації, користування радіочастотним ресурсом та надання послуг поштового зв'язку. У визначеній сфері НКРЗІ здійснює повноваження органу ліцензування, дозвільного органу, регуляторного органу та органу державного нагляду (контролю).

До утворення НКРЗІ регуляторну функцію у зазначеній сфері (*крім інформатизації*) виконувала ліквідована³ Національна комісія з питань регулювання зв'язку України. Утворена НКРЗІ не є її правонаступником, однак на неї покладено абсолютну більшість функцій ліквідованого органу.

Довідково. В країнах ЄС регуляторні органи у сфері телекомунікацій є незалежними. На сьогодні у країнах ЄС переважно існують дві моделі регулювання телекомунікаційних ринків. У деяких із них створено незалежну та автономну установу або орган з повним спектром повноважень з регулювання телекомунікаційного ринку, серед яких: ліцензування, взаємопідключення та доступ до мереж, ціновий контроль, виділення частот та номерного ресурсу (Німеччина, Греція, Ірландія, Австрія, Португалія). Натомість в інших країнах – членах ЄС регуляторний орган здійснює регулювання телекомунікаційного ринку разом із відповідним міністерством (Франція, Іспанія, Італія, Болгарія, Угорщина, Польща, Румунія, Данія, Норвегія, Чехія, Словаччина, Фінляндія, Хорватія, Бельгія, Кіпр, Люксембург, Латвія, Литва, Естонія, Швеція, Мальта, Нідерланди). Інформація наведена за матеріалами газети “Дзеркало тижня”⁴ та Інтернет-видання “LB.UA”⁵.

Законом № 1280 на НКРЗІ покладено, зокрема, видання нормативних актів та тарифне регулювання у сфері телекомунікацій.

Порядок регулювання тарифів на загальнодоступні телекомунікаційні послуги⁶ затверджено рішенням НКРЗІ від 02.04.2009 № 1438 (далі – Порядок № 1438). Згідно з Порядком № 1438 для перегляду діючих тарифів оператор телекомунікаційних послуг подає до НКРЗІ відповідні пропозиції.

Останнє **підвищення граничних тарифів⁷ на 17,5 відс.** відбулося у 2015 році за пропозиціями ПАТ “Укртелеком” та ПрАТ “Фарлеп-Інвест”. В

проводових, оптичних або інших електромагнітних системах (стаття 1 Закону України “Про телекомунікації”).

² Указ Президента України від 23.11.2011 № 1067 “Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації”.

³ Указ Президента України від 23.11.2011 № 1065.

⁴ http://gazeta.dt.ua/ECONOMICS/suchasni_telekomunikatsiyi_dosvid_evropi_ta_ukrayina.html

⁵ http://blogs.lb.ua/roman_semenukha/317281_derzhavni_regulyatori_sferi.html.

⁶ До загальнодоступних телекомунікаційних послуг належать: підключення кінцевого обладнання споживача до телекомунікаційних мереж фіксованого зв'язку загального користування (універсальний доступ), послуги фіксованого телефонного зв'язку в межах зони нумерації (місцевий телефонний зв'язок), виклик служб екстреної допомоги, послуги довідкових служб і зв'язку за допомогою таксофонів (стаття 62 Закону № 1280).

⁷ Рішення НКРЗІ від 02.09.2015 № 455.

порушення вимог пункту 4.2 Порядку № 1438 пропозиції цих операторів не містили всієї необхідної інформації. В них відсутні розрахунок тарифу виходячи із собівартості одиниці калькулювання, інформація щодо прогнозного впливу нового рівня тарифів на фінансові та економічні показники діяльності оператора і на розмір надходжень до державного бюджету.

Вказані оператори пропонували підвищення тарифів в середньому на 25,0–26,0 відсотків. Фактично НКРЗІ прийняла рішення про підвищення граничних тарифів на підставі власних розрахунків. Спільний представницький орган репрезентативних всеукраїнських об'єднань профспілок на національному рівні проект згаданого рішення НКРЗІ не погодив.

НКРЗІ не затвердила Порядок встановлення розмірів розрахункових такс за послуги пропуску трафіка до телекомунікаційних мереж операторів телекомунікацій з істотною ринковою перевагою на ринках телекомунікаційних послуг (далі – Розрахункові такси). Його затвердження передбачене Правилами взаємоз'єднання телекомунікаційних мереж загального користування⁸ (п. 7.9) та Положенням (пп. 26 п. 4). Проект рішення НКРЗІ про затвердження відповідного порядку 20.10.2015 прийнято за основу.⁹

Розрахункові такси, затверджені рішенням НКРЗІ від 01.12.2011 № 687, діяли до вересня 2015 року включно. З 01.10.2015 затверджено¹⁰ нові Розрахункові такси, розмір яких знижено. Фактично, у 2015 році **НКРЗІ затвердила Розрахункові такси за відсутності відповідного порядку їх встановлення.**

НКРЗІ також не встановила передбачений п. 5² ч. першої ст. 18 Закону № 1280 та пп. 16 п. 4 Положення **порядок відкриття номерного ресурсу, який мав забезпечити утворення персональних номерів абонентів та порядок адміністрування, присвоєння абонентам і обслуговування персональних номерів.** Затверджене НКРЗІ¹¹ у 2013 році **попереднє Положення** про надання послуг із перенесення абонентських номерів та використання персональних номерів скасовано.¹²

Технічні вимоги до комунікаційних мереж України щодо забезпечення надання телекомунікаційних послуг перенесення абонентського номера та користування персональним номером¹³ втратили чинність з 11.08.2015 року. Чинні Технічні вимоги¹⁴ не містять вимог до реалізації послуги користування персональним номером.

⁸ Затверджено рішенням НКРЗІ від 08.12.2005 № 155 (в редакції рішення НКРЗІ від 31.03.2015 № 174).

⁹ Рішення НКРЗІ від 20.10.2015 № 549.

¹⁰ Рішення НКРЗІ від 04.08.2015 № 409.

¹¹ Рішення НКРЗІ від 25.04.2013 № 248 (зі змінами).

¹² Рішення НКРЗІ від 01.08.2014 № 513.

¹³ Затверджено наказом Адміністрації Держспецзв'язку від 01.11.2012 № 617.

¹⁴ Технічні вимоги до телекомунікаційних мереж загального користування України щодо забезпечення надання телекомунікаційної послуги перенесення абонентського номера затверджені наказом Адміністрації Держспецзв'язку від 24.06.2015 № 355.

У той же час, за інформацією НКРЗІ, впровадження послуги користування персональним номером можливе після запровадження послуги перенесення абонентського номера на телекомунікаційних мережах загального користування України (ТМЗК). Однак НКРЗІ не визначила строки початку впровадження послуги із перенесення абонентських номерів на ТМЗК, як того вимагає п. 5 Порядку надання послуг із перенесення абонентських номерів¹⁵.

Зазначене питання має важливий суспільно-соціальний аспект. Фактично, **абоненти позбавлені можливості отримувати послуги із збереженням унікального персонального номера в телекомунікаційних мережах різних операторів**, у тому числі за кордоном.

НКРЗІ також визначена органом державного регулювання у сфері користування радіочастотним ресурсом України статтею 12 Закону України “Про радіочастотний ресурс України” (далі – Закон № 1770). Згідно із статтею 14 Закону № 1770 до повноважень НКРЗІ належить розроблення та затвердження нормативно-правових актів у цій сфері.

З 26.07.2014 Законом України від 09.04.2014 № 1193¹⁶ із Переліку документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності¹⁷ виключені дозволи на ввезення з-за кордону і на реалізацію радіоелектронних засобів (далі – РЕЗ) та випромінювальних пристроїв (далі – ВП). Одночасно внесено відповідні зміни до Закону № 1770. Згаданим Законом від 09.04.2014 № 1193 НКРЗІ, зокрема, доручено привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом (п. 4 р. II “Прикінцеві положення”).

Однак досі є чинним **рішення НКРЗІ¹⁸**, яким затверджено Положення про надання дозволів на ввезення з-за кордону в Україну радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв. Враховуючи зазначене, **вказане рішення потребує перегляду та визнання таким, що втратило чинність**.

Аналогічно, з 26.07.2014 **Положення** в частині повноважень встановлювати розміри плати за видачу дозволів на ввезення з-за кордону РЕЗ та ВП; визначати переліки РЕЗ та ВП, для ввезення з-за кордону та експлуатації яких не потрібні дозволи, **потребує приведення у відповідність із вимогами Закону № 1770**, з якого вилучено відповідні норми.

Законом № 1770 (ст. 29) передбачено, що РЕЗ та ВП ввозяться з-за кордону, реалізуються та експлуатуються в Україні, якщо вони відсутні у Реєстрі РЕЗ та ВП, заборонених до застосування та ввезення на територію України (далі – Реєстр заборонених РЕЗ). Такий реєстр, зокрема, має використовуватись при їх митному оформленні (стаття 29¹ Закону № 1770).

Вказаним Законом ведення Реєстру заборонених РЕЗ покладено на НКРЗІ. НКРЗІ має його публікувати в офіційному бюлетені двічі на рік.

¹⁵ Затверджено рішенням НКРЗІ від 31.07.2015 № 394.

¹⁶ Закон України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо скорочення кількості документів дозвільного характеру”.

¹⁷ Затверджено Законом України від 19.05.2011 № 3392.

¹⁸ Від 05.02.2009 № 1338, зареєстровано в Мін’юсті 17.03.2009 за № 242/16258.

В порушення вимоги частини третьої статті 25 Закону № 1770, НКРЗІ не веде Реєстр заборонених РЕЗ. Порядку його ведення НКРЗІ не затвердила.

Крім того, НКРЗІ не затвердила порядків реалізації РЕЗ та ВП¹⁹ та ввезення їх із-за кордону, передбачених п. 10 ч. другої ст. 14 Закону № 1770 та пп. 32 п. 4 Положення.

Довідково. Підготовка проекту рішення НКРЗІ про затвердження²⁰ такого порядку передбачена Планом діяльності з підготовки проектів регуляторних актів на 2016 рік²¹ (I–III квартал). Вказаний проект передбачає, у тому числі, затвердження Реєстру заборонених РЕЗ та ВП.

Як наслідок, НКРЗІ не здійснює покладений на неї Положенням²² державний нагляд за додержанням суб'єктами господарювання вимог законодавства щодо ввезення, отримання з-за кордону і реалізації РЕЗ та ВП.

Зазначене призводить до того, що окремі абоненти мереж фіксованого телефонного зв'язку можуть використовувати обладнання, яке створює радіозавади, зокрема, недозволені до застосування в Україні та Європі радіотелефони DECT 6.0 (Digital Enhanced Cordless Telecommunication). На своєму офіційному веб-сайті НКРЗІ повідомила про зростання кількості фактів виникнення радіоперешкод у мережах мобільних операторів, що призводить до значного зниження якості послуг зв'язку 3G.

До сфери управління НКРЗІ відноситься Державне госпрозрахункове підприємство “Український державний центр радіочастот” (далі – УДЦР), утворене відповідно до Закону № 1770.

Закон № 1770 містить норми (ст. 41, 42) щодо надання вказаним підприємством дозвільних документів²³, що не узгоджується із законами “Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності”²⁴ та “Про адміністративні послуги”²⁵. Цими законами підприємства (в тому числі – державні) до дозвільних органів та суб'єктів надання адміністративної послуги не віднесені. Крім того, статтею 20 Закону України “Про адміністративні послуги” Уряду доручалось, зокрема, забезпечити не пізніше ніж з 01.01.2013 припинення надання підприємствами, установами, організаціями адміністративних послуг.

¹⁹ Порядок реалізації в Україні радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв, затверджений рішенням НКРЗІ від 05.02.2009 № 1339, втратив чинність з 29.12.2015 року.

²⁰ Проект рішення НКРЗІ “Про затвердження Порядку ввезення з-за кордону та реалізації в Україні радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв”.

²¹ Затверджено рішенням НКРЗІ від 15.12.2015 № 658.

²² Підпункти “й”, “к” підпункту 10 пункту 4 Положення.

²³ Висновок щодо електромагнітної сумісності у смугах частот загального користування та дозвіл на експлуатацію у смугах радіочастот загального користування.

²⁴ Від 06.09.2005 № 2806.

²⁵ Від 06.09.2012 № 5203-VI.

Окремі нормативні документи потребують перегляду, а саме: Порядок взаєморозрахунків між операторами телекомунікацій²⁶ – в частині посилань на Положення про НКРЗ²⁷ та постанову Кабінету Міністрів України від 25.07.2007 № 971, які втратили чинність у 2012 році; Порядок надання послуги національного роумінгу²⁸, Порядок регулювання тарифів на загальнодоступні телекомунікаційні послуги²⁹ – в частині посилань на НКРЗ.

Законом № 2759 на НКРЗІ покладено забезпечення ефективності функціонування ринку послуг поштового зв'язку, ведення єдиного державного реєстру операторів поштового зв'язку; формування цінової політики та тарифне регулювання у сфері надання послуг поштового зв'язку.

Повноваження щодо здійснення НКРЗІ державного нагляду у цій сфері Законом № 2759 та іншими законами не передбачені, однак до Положення включена норма (пп. 10 п. 4) щодо забезпечення НКРЗІ державного нагляду (контролю) за додержанням суб'єктами ринку законодавства про поштовий зв'язок. Фактично НКРЗІ у 2014–2015 роках державний нагляд у сфері поштового зв'язку не здійснювала.

У той же час статтею 8 Закону № 2759 визначено повноваження Державної інспекції зв'язку (далі – ДІЗ). Однак ще з 07.08.2011 набрали чинності зміни³⁰ до законів України “Про телекомунікації”, “Про радіочастотний ресурс України”, до Кодексу України про адміністративні правопорушення, якими норми щодо утворення/діяльності ДІЗ вилучено. Фактично на сьогодні Законом № 2759 повноваження щодо здійснення державного нагляду в галузі поштового зв'язку покладено на ДІЗ, яка була ліквідована³¹.

До цього часу також є чинним рішення НКРЗ від 02.08.2007 № 875, яким затверджено Положення про ДІЗ. Інструкція³², якою керується НКРЗІ при проведенні спільних заходів, також містить посилання на ДІЗ.

Отже, **норми Закону № 2759 в частині діяльності Державної інспекції зв'язку та рішення Національної комісії з питань регулювання зв'язку України від 02.08.2007 № 875 слід визнати такими, що втратили чинність.**

²⁶ Затверджений рішенням НКРЗ від 09.07.2009 № 1586.

²⁷ Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 25.07.2007 № 971.

²⁸ Затверджено Рішенням НКРЗ від 25.08.2011 № 429, зареєстроване в Мін'юсті 13.09.2011 за № 1077/19815.

²⁹ Затверджений рішенням НКРЗ від 02.04.2009 № 1438.

³⁰ Згідно із Законом України від 07.07.2011 № 3610.

³¹ Постановою Кабінету Міністрів України від 29.02.2012 № 151 прийнято рішення ліквідувати ДІЗ та визнано такою, що втратила чинність, постанову Кабінету Міністрів України від 31.08.2005 № 844 “Про утворення Державної інспекції зв'язку”.

³² Інструкція про порядок взаємодії Державної інспекції зв'язку, Українського державного центру радіочастот та органів внутрішніх справ України з питань запобігання, виявлення та припинення порушень законодавства в галузі зв'язку, затверджена рішенням НКРЗ від 10.06.2008 № 1065 та зареєстрована в Мін'юсті 10.07.2008 за № 630/15321.

Всупереч вимогам статті 8 Закону України “Про поштовий зв’язок” (Закон № 2759), НКРЗІ не встановила порядку здійснення державного нагляду за ринком послуг поштового зв’язку. При цьому отримувала скарги і звернення споживачів та операторів поштового зв’язку щодо порушення чинного законодавства у сфері надання послуг поштового зв’язку.

Крім того, Законом № 2759 на НКРЗІ покладено ведення реєстру операторів поштового зв’язку. До Положення також включено повноваження щодо встановлення порядку його ведення (пп. 30 п. 4). **В порушення вимог пп. 30 п. 4 Положення НКРЗІ порядок ведення реєстру операторів поштового зв’язку не затвердила.**

Відповідно до статті 9 Закону № 2759 НКРЗІ здійснює тарифне регулювання у сфері надання послуг поштового зв’язку. Тарифному регулюванню підлягають виключно універсальні послуги поштового зв’язку.³³

Надання універсальних послуг поштового зв’язку на всій території України забезпечує національний оператор поштового зв’язку³⁴, функції якого покладено³⁵ на Українське державне підприємство поштового зв’язку “Укрпошта” (далі – Укрпошта).

Порядок регулювання тарифів на універсальні послуги поштового зв’язку затверджено рішенням НКРЗІ від 20.01.2009 № 1301 (далі – Порядок № 1301).

На сьогодні діють Граничні тарифи³⁶, підвищені з 01.05.2015 за пропозиціями Укрпошти. Попередні тарифи були затверджені³⁷ у 2013 році.

Аудитом виявлено, що в порушення вимог розділу 5 Порядку № 1301, пропозиції Укрпошти, на підставі яких переглядалися тарифи, не містили необхідної інформації:

- порівняльної таблиці оплати працівників з урахуванням запровадження мінімальної зарплати в галузі відповідно до вимог закону про держбюджет на відповідний рік;
- розрахунку фактичних витрат за останній звітний період порівняно з фактичними витратами за базовий період щодо кожного згрупованого виду відправлень, тариф на які необхідно переглянути та змінити;
- інформації стосовно прогностичного впливу нового рівня тарифів на соціально-економічний розвиток оператора поштового зв’язку та на розмір надходжень до державного бюджету.

³³ Універсальні послуги поштового зв’язку – набір послуг поштового зв’язку загального користування встановленого рівня якості, які надаються усім користувачам на всій території України за тарифами, що регулюються державою (пересилання поштових карток, листів, бандеролей, простих та рекомендованих; посилок без оголошеної цінності масою до 10 кілограмів).

³⁴ Відповідно до п. 9 Правил надання послуг поштового зв’язку, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 05.03.2009 № 270.

³⁵ Розпорядження Кабінету Міністрів України від 10.01.2002 № 10-р “Про національного оператора поштового зв’язку”.

³⁶ Затверджені рішенням НКРЗІ від 07.04.2015 № 193.

³⁷ Рішення НКРЗІ від 06.08.2013 № 506.

Фактично, рішення³⁸ щодо підвищення Граничних тарифів НКРЗІ прийняла на підставі неповних пропозицій Укрпошти.

Слід зазначити, що утворену в 2011 році НКРЗІ визначено органом державного регулювання у сфері інформатизації шляхом внесення змін до Концепції Національної програми інформатизації³⁹. Згідно з Концепцією, державне регулювання повинно забезпечити системність, комплексність і узгодженість розвитку інформатизації країни.

При цьому **повноваження НКРЗІ у сфері інформатизації законодавчо не визначені.** Безпосередньо в Національній програмі інформатизації, яка затверджена законом⁴⁰ і регулює цю сферу, чи інших законодавчих актах НКРЗІ, як і її попередник, не згадується.

При цьому, **без відповідного законодавчого врегулювання, Положенням на НКРЗІ покладено ряд завдань у сфері інформатизації та розвитку інформаційного суспільства, у тому числі повноваження щодо здійснення державного нагляду у сфері інформатизації.** Фактично державний нагляд у сфері інформатизації НКРЗІ не здійснювала.

На сьогодні **повноваження у сфері інформатизації, розвитку інформаційного суспільства розділені між:**

НКРЗІ – забезпечує проведення єдиної державної політики з питань державного регулювання у сфері інформатизації та розвитку інформаційного суспільства (Положення, затверджене Указом Президента України від 23.11.2011 № 1067/2011);

Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства – забезпечує формування державної політики у сфері інформатизації, електронного урядування, формування і використання національних електронних інформаційних ресурсів, розвитку інформаційного суспільства (положення про Міністерство затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 30.04.2014 № 197, із змінами від 08.10.2014 № 515);

Державним агентством з питань електронного урядування України – реалізує державну політику у сфері інформатизації, електронного урядування, формування і використання національних електронних інформаційних ресурсів, розвитку інформаційного суспільства (положення про агентство затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 01.10.2014 № 492);

Міністерством економічного розвитку і торгівлі України – забезпечує впровадження сучасних ІКТ, створення системи національних інформаційних ресурсів (положення про Міністерство затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 20.08.2014 № 459);

Адміністрацією Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації – визначає порядок ведення та управління реєстром інформаційно-телекомунікаційних систем державних органів, а також підприємств, установ і

³⁸ Рішення від 07.04.2015 № 193.

³⁹ Закон України від 04.02.1998 № 75/98 (із змінами від 07.07.2011 № 3610).

⁴⁰ Затверджена Законом України від 04.02.1998 № 74/98-ВР.

організацій, що входять до сфери їх управління, встановлює порядок ведення Національного реєстру електронних інформаційних ресурсів органів державної влади (положення про Держспецзв'язку затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 03.09.2014 № 411);

Міністерством юстиції України – забезпечує формування та забезпечення реалізації державної політики з питань використання електронного цифрового підпису (положення про Міністерство затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 02.07.2014 № 228).

Положенням (пп. 48 п. 4) до завдань НКРЗІ віднесено забезпечення ведення Національного реєстру електронних інформаційних ресурсів органів державної влади (далі – Національний реєстр). Однак НКРЗІ його ведення не забезпечує. Водночас до повноважень Державного агентства з питань електронного урядування віднесено⁴¹ координацію та контроль робіт, пов'язаних із створенням, веденням і забезпеченням функціонування Національного реєстру електронних інформаційних ресурсів, визначення правил користування ним. Адміністратором Національного реєстру є ДП “Державний центр інформаційних ресурсів України”.

Фактично координація дій органів, які наділені повноваженнями у сфері інформатизації, не здійснюється. В результаті, системність, комплексність і узгодженість розвитку інформатизації країни не забезпечується.

Норми Положення (пп.11¹ п.4) і Переліку органів державного ринкового нагляду та сфер їх відповідальності⁴² щодо здійснення НКРЗІ державного ринкового нагляду суперечать нормам Закону України “Про державний ринковий нагляд і контроль нехарчової продукції” від 02.12.2010 № 2735-VI (далі – Закон № 2735).

Довідково. Переліком органів державного ринкового нагляду та сфер їх відповідальності до завдань, покладених на НКРЗІ, віднесено здійснення державного ринкового нагляду зі сферою відповідальності – радіообладнання і телекомунікаційне кінцеве (термінальне) обладнання в частині ефективного використання радіочастотного ресурсу України та підключення до телекомунікаційної мережі загального користування відповідно до Технічного регламенту радіообладнання і телекомунікаційного кінцевого (термінального обладнання), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.06.2009 № 679.

Відповідно до Закону № 2735 органом державного ринкового нагляду є центральний орган виконавчої влади. НКРЗІ до органів виконавчої влади не відноситься (враховуючи норми Закону № 1280 та Положення) і, відповідно, державний ринковий нагляд у 2014 – 2015 роках не здійснювала.

Слід зазначити, що крім НКРЗІ жоден інший орган влади не визначений відповідальним за здійснення державного ринкового нагляду у сфері відповідальності, покладеній на НКРЗІ.

⁴¹ Постанова Кабінету Міністрів України від 01.10.2014 № 492 “Про затвердження Положення про Державне агентство з питань електронного урядування”.

⁴² Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 01.06.2011 № 573.

Інформація про виконання НКРЗІ покладених на неї повноважень наведена у розділах 2-5 Звіту.

2. ЗДІЙСНЕННЯ НКРЗІ ЗАВДАНЬ У СФЕРІ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ

До основних повноважень НКРЗІ у сфері інформатизації та розвитку інформаційного суспільства пунктом 4 Положення, зокрема, віднесено:

- участь у формуванні та реалізації державної політики у вказаній сфері та підготовці проектів законів та інших нормативно-правових актів;
- реалізацію державної стратегії розвитку вказаної сфери;
- забезпечення в межах своїх повноважень стандартизації у сфері інформатизації;
- замовлення науково-дослідних робіт (далі – НДР) щодо основних напрямів і пріоритетів розвитку інформатизації.

У складі НКРЗІ завдання у сфері інформатизації в 2014 році виконували два департаменти: Департамент стратегії розвитку інформаційного суспільства та інформатизації і Департамент координації загальнодержавних проектів з інформатизації (*42 штатні одиниці, з них 19 посад вакантні*). З початку 2015 року вказані завдання покладені на Департамент інформатизації (*27 шт. од.*), з квітня 2015 року – на Управління інформатизації (*18 шт. од., дві вакантні*).

Аудит показав, що у 2014–2015 роках вказані **структурні підрозділи намагалися виконувати покладені Положенням на НКРЗІ завдання у сфері інформатизації, однак проведена ними робота фактичних результатів не принесла**, зокрема:

◀ НКРЗІ готувала пропозиції щодо розроблення проекту технічного регламенту створення державних інформаційних систем та ресурсів і мала намір звернутися до Адміністрації Президента України з проханням доручити Уряду разом з НКРЗІ здійснити заходи з розробки технічного регламенту створення державних інформаційних систем та ресурсів. Однак ці **пропозиції не були реалізовані**. Департамент координації загальнодержавних проектів з інформатизації, з посиланням на Закон України від 01.12.2005 № 3164 “*Про стандарти, технічні регламенти та процедури оцінки відповідності*”⁴³, зазначив, що ці пропозиції не узгоджуються з положеннями чинного законодавства; в існуючому полі НКРЗІ може брати участь у розробленні технічного регламенту як співвиконавець; запропонований регламент необхідно вписати до процесу виконання Національної програми інформатизації;

◀ *наказом НКРЗІ від 23.07.2014 № 86/нк було створено робочу групу з розроблення законопроектів* про державне регулювання у сфері інформатизації, яка розробила законопроекти: “*Щодо засад державної політики регулювання у сфері інформатизації*”; “*Про внесення змін до деяких*

⁴³ Втратив чинність згідно із Законом України від 15.01.2015 № 124 “Про технічні регламенти та оцінку відповідності”.

законодавчих актів України (щодо державного регулювання ринку електронних адміністративних послуг)”; “Про послуги інформаційного суспільства”. Однак жодного із цих проектів керівництво не підтримало. На засідання НКРЗІ вони не виносились;

◀ для участі Голови НКРЗІ (Яцук П.П.) в парламентських слуханнях, які мали відбутися 18.06.2014, НКРЗІ підготувала пропозиції розглянути можливість утворення при Президентові України консультативно-дорадчого органу – Національної ради з розбудови інформаційного суспільства в Україні. НКРЗІ розробила Положення про вказану Національну раду і проект Указу Президента України про його затвердження. Однак відбулася зміна керівництва НКРЗІ, і новим Головою (Семенченко А.І.) пропозиція не була підтримана, а розроблені документи не знайшли застосування;

◀ робочою групою з питань стимулювання розвитку ринку інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ)⁴⁴ з березня по червень 2015 року проведено 5 засідань. Напрацьовані нею пропозиції до законопроекту “Про електронні комунікації” (щодо створення сприятливих умов для розвитку співробітництва центрів обробки даних та органів державної влади) до остаточної редакції проекту закону не увійшли;

◀ за ініціативою НКРЗІ в липні 2014 року проведено Круглий стіл на тему: “Державне регулювання у сфері інформатизації: доцільність проблеми та шляхи розв’язання”. Розроблений за результатами обговорення **проект змін до постанови Кабінету Міністрів України від 04.02.1998 № 121 “Про затвердження переліку обов’язкових етапів робіт під час проектування, впровадження та експлуатації засобів інформатизації” НКРЗІ на затвердження до Уряду не подавала. Юридичний висновок Департаменту правового забезпечення НКРЗІ засвідчив невідповідність його вимогам чинного законодавства.**

Довідково. Цими змінами передбачалося покладання на НКРЗІ низки обов’язків: здійснення контролю за дотриманням суб’єктами підприємницької діяльності вимог державних стандартів на обов’язкових етапах робіт під час проектування, впровадження та експлуатації засобів інформатизації, що створюються повністю або частково за рахунок бюджетного фінансування; встановлення Порядку здійснення такого контролю; встановлення Типових умов договору з надання послуг при здійсненні діяльності у сфері інформатизації, що повністю/частково фінансується за рахунок бюджетних коштів.

Крім того, **НДР щодо основних напрямів і пріоритетів розвитку інформатизації у 2014–2015 роках не виконувалися, заплановані на їх виконання кошти не виділялися.**

⁴⁴ Утворена наказом НКРЗІ від 17.02.2015 № 23/нк.

3. ЗДІЙСНЕННЯ НКРЗІ ПОВНОВАЖЕНЬ ДОЗВІЛЬНОГО ОРГАНУ

Законом № 1280 до повноважень НКРЗІ віднесено, зокрема, здійснення розподілу, присвоєння, обліку номерного ресурсу⁴⁵, видачу та скасування дозволів. Розмір плати за виділення номерного ресурсу і порядок її внесення затверджено рішенням Уряду від 27.12.2008 № 1147 (далі – Порядок № 1147).

Рішенням НКРЗ від 01.06.2007 № 769 затверджено Положення про державне регулювання номерного ресурсу телекомунікаційної мережі загального користування України (далі – Положення № 769). Вказане положення визначає процедуру оформлення і видачі НКРЗІ дозволів на використання номерного ресурсу.

Інформація про кількість заяв, виділених, переоформлених та вилучених дозволів у розрізі видів номерного ресурсу наведена в додатках 1 і 2.

Вибірковою перевіркою дотримання НКРЗІ у 2014–2015 роках процедури оформлення і видачі дозволів на використання номерного ресурсу встановлено таке.

Положенням № 769 передбачено, що відповідний структурний підрозділ НКРЗІ, у разі виконання оператором всіх вимог для отримання номерного ресурсу, формує окрему справу заявника (п. 2.5). Однак вимоги до оформлення справ нормативно не визначені. Справи заявників, надані до аудиту, не мають номерів чи назви, не містять опису, сторінки в них не пронумеровані, справи не прошиті. Крім того, **на всіх отриманих від операторів документах⁴⁶ відсутні прізвища, ініціали, підписи та посади працівників НКРЗІ, які прийняли відповідні документи**, як це передбачено затвердженими формами (додатки 2, 4, 6 до Положення № 769).

Згідно з частиною четвертою статті 19¹ Закону № 1280, перевірка достовірності відомостей у документах, поданих заявником, зокрема для отримання дозволів, проводиться за розпорядженням Голови НКРЗІ уповноваженими посадовими особами. При цьому **нормативно не визначено, в яких саме випадках приймається таке розпорядження**.

Відповідно до пункту 3.4 Положення № 769, недостовірність даних у заяві оператора та доданих до неї документах є однією з підстав для прийняття рішення про відмову у виділенні номерного ресурсу.

Враховуючи зазначене, **перевірка достовірності даних має проводитись до видачі дозволу**. Однак **норма щодо обов'язковості здійснення НКРЗІ перевірки достовірності даних у поданих оператором документах відсутня**. Відповідний підрозділ НКРЗІ перевіряє лише повноту наданого комплексу документів та правильність їх оформлення (п. 2.5 Положення № 769).

⁴⁵ Номерний ресурс – сукупність цифрових знаків, що використовується для позначення (ідентифікації) мереж, послуг, пунктів закінчення мережі в телекомунікаційних мережах загального користування (стаття 1 Закону № 1280).

⁴⁶ Заява про виділення номерного ресурсу, заява на переоформлення, звіт про використання виділеного номерного ресурсу.

Фактично, протягом 2014–2015 років за розпорядженням Голови НКРЗІ⁴⁷ проведено лише одну перевірку достовірності відомостей у документах, поданих для отримання дозволу на використання номерного ресурсу. Виявлення недостовірних даних вже після видачі дозволу не є підставою для його скасування або визнання недійсним.

Зокрема, за результатами проведеної НКРЗІ перевірки ТОВ “Інтелком-Північ”⁴⁸ встановлено, що відомості про місцезнаходження юридичної особи є недостовірними. Разом з тим дозвіл НР 007591 (оформлений 05.12.2013), в якому вказані ці недостовірні дані, є діючим. Аналогічно з дозволами №№ НР 007594, 007593, оформленими 09.12.2013 ТОВ “Інтелком-Південь”⁴⁹.

Унаслідок відсутності обов’язкової вимоги щодо перевірки достовірності даних на етапі видачі дозволів, НКРЗІ не користується наданим їй правом на її проведення. В результаті, заявники, які надали недостовірні дані, отримують дозвіл на використання номерного ресурсу.

НКРЗІ в 2014–2015 роках допускала інші порушення норм Положення № 769. **В порушення п. 2.6 та п. 2.7 Положення № 769 НКРЗІ, в окремих випадках, не інформувала заявників про неправильність оформлення ними документів та подання неповного комплекту документів, виносила на засідання документи, заповнені з порушенням, та приймала позитивні рішення.**

Наприклад, заява ТОВ “Софтлайн Мобільні Системи” про виділення номерного ресурсу від 12.08.2014 не містить відомостей щодо організаційно-правової форми суб’єкта господарювання відповідно до додатка 2 до Положення № 769. Лист вказаному заявнику про доопрацювання документа НКРЗІ не направила та прийняла позитивне рішення⁵⁰ про виділення йому номерного ресурсу. Дозвіл *НР 007837 оформлено 15.09.2014 року.*

НКРЗІ також прийняла позитивні рішення⁵¹ щодо видачі ПАТ “Укртелеком” 4 дозволів⁵² за відсутності повного комплекту документів, обов’язкових при поданні на переоформлення номерного ресурсу: звітів про використання виділеного номерного ресурсу на території, де заявлене переоформлення станом на перше число місяця, у якому подається заява.

Положенням № 769 (пп. 8.3.3 п. 8.3) передбачено, що **порушення операторами терміну подання заяви на переоформлення дозволів у зв’язку з продовженням строку дії чи переоформлення ліцензії є підставою для відмови. В порушення вимог вказаного пункту НКРЗІ не відмовляла таким операторам у переоформленні дозволів.**

⁴⁷ Від 14.04.2014 № 18/р.

⁴⁸ Акт від 28.04.2014 № 18/р/1.

⁴⁹ Акт від 11.04.2014 № 131/пос/156/1.

⁵⁰ Від 26.08.2014 № 595.

⁵¹ Від 07.04.2015 № 192 та від 06.05.2015 № 245.

⁵² № НР 007971, № НР 007970 від 08.04.2015 та № НР 007981, № НР 007982 від 12.05.2015.

Зазначене зумовлене тим, що відмова в переоформленні не є підставою для вилучення номерного ресурсу. В свою чергу відмова без вилучення номерного ресурсу призведе до припинення надання споживачам телекомунікаційних послуг та зумовить їх вимушений перехід до іншого оператора без збереження абонентських номерів.

Відповідно до Положення № 769 однією з підстав для прийняття рішення про відмову у переоформленні дозволу є порушення строку задіяння номерного ресурсу, визначеного у дозволі (пп. 8.3.6 п. 8.3). НКРЗІ має право прийняти рішення про вилучення (повністю або частково) в оператора номерного ресурсу у разі, зокрема, якщо номерний ресурс або його частина не задіяний у строк, установлений у дозволі (пп. 10.1.1. п. 10.1). Така норма передбачена також у Законі України “Про телекомунікації” (частина четверта ст.70).

НКРЗІ не відмовила ДП “Донецька залізниця” у переоформленні дозволу та не скористалась своїм правом на вилучення номерного ресурсу ємністю 1100 номерів з індексами 4121xx-4129xx, 4150xx, 4151xx у м. Артемівськ та м. Сіверськ Донецької обл. **у зв’язку з його незадіянням у термін до 04.04.2009, передбачений дозволом № НР002839 від 25.09.2008, та оформила 10.02.2014 дозвіл № НР 007660.**

Відповідно до п. 2 постанови Кабінету Міністрів України від 27.12.2008 № 1147:

плата за виділення номерного ресурсу вноситься протягом 30 днів після отримання оператором телекомунікацій повідомлення про прийняття НКРЗІ рішення про виділення номерного ресурсу. Фактично, **НКРЗІ не контролює дотримання строку внесення плати оператором**, оскільки не володіє інформацією про дату отримання повідомлень операторами (абзац 2 п. 2);

якщо заявник протягом встановленого строку не надав документів, що підтверджують внесення плати за виділення номерного ресурсу, НКРЗІ має право скасувати своє рішення про виділення номерного ресурсу (абзац 3 п. 2). При цьому **строк подання документів, що підтверджують внесення такої плати, нормативно не визначений.**

Як наслідок, **норми абзацу 3 п. 2 постанови Кабінету Міністрів України № 1147 щодо права НКРЗІ на скасування рішення про виділення номерного ресурсу мають декларативний характер.**

Крім того, відповідно до Положення № 769, якщо заявник у визначений законодавством строк не сплатив та не надав НКРЗІ документа, що підтверджує внесення плати за виділення номерного ресурсу, НКРЗІ скасовує відповідне рішення про виділення номерного ресурсу (п. 4.4).

Наприклад, НКРЗІ вирішила⁵³ виділити ТОВ “Промтел” номерний ресурс ємністю 1600 номерів з індексами 4480xxx-44815xx та код транзитний 26-36-0 пункту сигналізації мережі СКС-7 у м. Кривий Ріг і надіслала оператору повідомлення про прийняте рішення (лист від 18.04.2014 № 10-2681/101).

⁵³ Рішення НКРЗІ від 15.04.2014 № 228.

Оплата за дозвіл проведена оператором більше ніж через 2 місяці після надсилання НКРЗІ повідомлення – 24.06.2014.

НКРЗІ не скасувала рішення про виділення номерного ресурсу у зв'язку з порушенням терміну плати оператором за виділений ресурс та 02.07.2014 оформила ТОВ “Промтел” дозволи НР 007791 та НР 007792.

Відповідно до ч. третьої ст. 70 Закону № 1280 дозвіл на використання номерного ресурсу видається оператору телекомунікацій протягом трьох днів після надання документів, що підтверджують оплату.

В ході аудиту встановлено, що на документах, якими оператори підтверджують внесення плати, відсутні відмітки про дату їх надходження до НКРЗІ. Зазначене не дає можливості дослідити дотримання встановленого Законом № 1280 терміну видачі дозволу.

Слід зазначити, що п. 4.3 Положення № 769 передбачає надання оператором оригіналів документів, що підтверджують внесення плати за виділення номерного ресурсу. Разом з тим у технологічній картці адміністративної послуги з виділення номерного ресурсу, яку затвердила НКРЗІ⁵⁴ (далі – технологічна картка), про оригінали платіжних документів взагалі не йдеться.

Відповідно до пунктів 14, 15 технологічної картки оформлення проекту дозволу розпочинається НКРЗІ за умови отримання такої інформації:

- від заявника щодо внесення плати (копія платіжного доручення з підтвердженням банком датою про виконання перерахування коштів);
- від управління фінансового забезпечення НКРЗІ щодо підтвердження надходження від заявника коштів (за інформацією Казначейства).

Після цього оформляється проект дозволу.

Фактично, **при затвердженні технологічної картки НКРЗІ не врахувала вимоги Положення № 769** щодо необхідності надання оригіналів документів про внесення плати за номерний ресурс.

Як показав аудит, вимоги власного порядку, визначеного у технологічній картці, НКРЗІ також не дотримувалась.

Так, НКРЗІ за результатами розгляду⁵⁵ заяв від ДП “Донецька залізниця” оформила 10.06.2014 дозволи №№ НР 007770 та 007771. Разом з тим управління фінансового забезпечення тільки 03.07.2014 повідомило про надходження коштів до держбюджету від ДП “Донецька залізниця” на суму 32400,0 гривень.

4. ЗДІЙСНЕННЯ НКРЗІ ПОВНОВАЖЕНЬ ОРГАНУ ЛІЦЕНЗУВАННЯ

Чинний до 28 червня 2015 року Закон України від 01.06.2000 № 1775 “Про ліцензування певних видів господарської діяльності” передбачав, що

⁵⁴ Рішення НКРЗІ від 25.06.2013 № 400 “Про затвердження технологічних карток адміністративних послуг, що надаються НКРЗІ”.

⁵⁵ Рішення від 08.04.2014 № 211.

діяльність у сфері телекомунікацій підлягає ліцензуванню відповідно до спеціальних законів (стаття 9).

З 28.06.2015, відповідно до Закону України від 02.03.2015 № 222 “Про ліцензування видів господарської діяльності” (далі – Закон № 222), ліцензуванню підлягає, зокрема, діяльність у сфері телекомунікацій з урахуванням особливостей, визначених Законом № 1280 (стаття 7).

Довідково. Відповідно до статті 21 Закону № 222 ліцензування діяльності у сфері телекомунікацій, передбаченої пунктом 8 частини першої статті 7 цього Закону, втрачає чинність з 1 січня 2018 року.

Відповідно до частини сьомої статті 42 Закону № 1280 у сфері телекомунікацій ліцензуванню підлягають 4 види діяльності. Для їх здійснення встановлені відповідні Ліцензійні умови:

- надання послуг фіксованого телефонного зв'язку з правом технічного обслуговування та експлуатації телекомунікаційних мереж і надання в користування каналів електрозв'язку: місцевого, міжміського, міжнародного⁵⁶ (далі – Ліцензійні умови № 1789);

- надання послуг фіксованого телефонного зв'язку з використанням безпроводового доступу до телекомунікаційної мережі з правом технічного обслуговування і надання в користування каналів електрозв'язку: місцевого, міжміського, міжнародного⁵⁷ (далі – Ліцензійні умови № 348);

- надання послуг рухомого (мобільного) телефонного зв'язку з правом технічного обслуговування та експлуатації телекомунікаційних мереж і надання в користування каналів електрозв'язку⁵⁸ (далі – Ліцензійні умови № 179);

- надання послуг з технічного обслуговування і експлуатації телекомунікаційних мереж, мереж ефірного теле- та радіомовлення, проводового радіомовлення та телемереж⁵⁹ (далі – Ліцензійні умови № 513).

До 27.07.2011⁶⁰ ліцензуванню підлягав ще один вид діяльності – “Надання в користування каналів електрозв'язку: місцевих, міжміських, міжнародних”. Ліцензійні умови⁶¹ для цього виду діяльності НКРЗІ планує визнати такими, що втратили чинність у 2016 році. Проект відповідного рішення схвалено рішенням НКРЗІ 22.12.2015 № 678.

Слід зазначити, що **додатки 2 до Ліцензійних умов № 1789, № 348 та № 513, і додаток 3 до Ліцензійних умов № 179 потребують перегляду, оскільки не відповідають меті Закону № 1280 та принципам діяльності у**

⁵⁶ Ліцензійні умови затверджені рішенням НКРЗ від 10.12.2009 № 1789.

⁵⁷ Ліцензійні умови затверджені рішенням НКРЗ від 29.07.2010 № 348.

⁵⁸ Ліцензійні умови затверджені рішенням НКРЗ від 26.01.2006 № 179.

⁵⁹ Ліцензійні умови затверджені рішенням НКРЗ від 11.11.2010 № 513.

⁶⁰ Дата набуття чинності змінами, внесеними до Закону № 1280 Законом України від 05.07.2011 № 3566-VI “Про внесення змін до деяких законів України щодо спрощення умов доступу на ринок телекомунікаційних послуг”.

⁶¹ Ліцензійні умови здійснення діяльності у сфері телекомунікацій з надання послуг з надання в користування каналів електрозв'язку затверджено рішенням НКРЗ від 07.12.2007 № 1017.

сфері телекомунікацій. Зокрема, **обов'язковість подання** всіма заявниками фінансової звітності за попередній звітний фінансовий рік **створює перешкоди для новостворених суб'єктів** господарювання, що, в свою чергу, **не заохочує конкуренцію** в інтересах споживачів телекомунікаційних послуг.

Відповідно до статті 31 Закону № 1770 ліцензії на користування радіочастотним ресурсом України видаються НКРЗІ суб'єктам господарювання, які користуються радіочастотним ресурсом України, для надання телекомунікаційних послуг.

У разі перевищення потреби в радіочастотному ресурсі України його фактичної наявності, смуги та номінали радіочастот надаються в користування винятково на конкурсних або тендерних засадах; порядок проведення конкурсів або тендерів устанавлюється НКРЗІ (частини третя та четверта статті 30 Закону № 1770).

Фактично, Закон № 1770 та затверджений НКРЗІ порядок⁶² не визначають, в яких саме випадках застосовується процедура конкурсу, а в яких - тендер.

Цей порядок лише визначає відмінності у процедурі їх проведення.

В ході вибіркової перевірки дотримання НКРЗІ процедури ліцензування у сфері телекомунікацій встановлено таке.

Статтею 42 Закону № 1280 визначено, що діяльність у сфері телекомунікацій здійснюється за умови включення суб'єкта господарювання, за його заявою, до реєстру операторів, провайдерів телекомунікацій (далі – реєстр). Якщо вид діяльності, що має намір здійснювати суб'єкт господарювання, потребує отримання ліцензії, то така заява та пакет документів на отримання ліцензії подаються до НКРЗІ одночасно.

В порушення вимог статті 42 Закону № 1280 окремі суб'єкти господарювання подають заяви на включення до реєстру після отримання відповідної ліцензії, а в окремих випадках взагалі не подають.

Наприклад, **ТОВ “ШУСТРОНЕТ”** подало до НКРЗІ **заяву на видачу ліцензії на надання послуг з технічного обслуговування і експлуатації телемереж (телекомунікаційних мереж) 30.07.2015,** а **заяву на включення до реєстру – 15.10.2015,** тобто **із затримкою на 77 днів.**

Аналогічно, ТОВ “ДОБРОНЕТ” подало заяву на включення до реєстру **із затримкою на 11 днів.**

ПП “ЕНТЕРРА” отримало ліцензію ще на початку 2011 року (23.02.2011), а **заяву на включення до реєстру** подало лише 21.10.2015, тобто **із затримкою на 4 роки 8 місяців.**

Зважаючи на зміст статті 42 Закону № 1280, включення до реєстру є обов'язковою умовою для здійснення діяльності у сфері телекомунікацій. При цьому відсутність суб'єкта у реєстрі не є підставою для відмови у видачі ліцензії, перелік яких визначено частиною п'ятою статті 46 Закону № 1280.

⁶² Порядок проведення конкурсів або тендерів на отримання ліцензій на користування радіочастотним ресурсом України, затверджений рішенням НКРЗІ від 24.09.2013 № 625.

Фактично, відповідальність або заходи впливу за порушення вимог статті 42 Закону № 1280 нормативно не визначені. Як наслідок, суб'єкти господарювання можуть здійснювати діяльність у сфері телекомунікацій протягом тривалого часу без їх внесення до реєстру операторів та провайдерів.

Однією з підстав відмови у видачі ліцензій є невідповідність заявника та поданих документів ліцензійним умовам, установленим для певного виду господарської діяльності у сфері телекомунікацій (пункт 2 частини п'ятої статті 46 Закону № 1280).

В ході аудиту встановлені випадки, коли за наявності підстав для відмови у видачі ліцензії, передбачених Законом № 1280, НКРЗІ приймала рішення щодо її видачі. Так, окремі заявники⁶³ не змогли підтвердити фінансові можливості здійснення заявленої діяльності.

Переліки документів, що підтверджують фінансові можливості здійснення діяльності у сфері телекомунікацій, визначені у додатках 2 до Ліцензійних умов № 1789, № 348 та № 513 (далі – Переліки документів).

Відповідно до Переліків документів, для отримання ліцензії заявники мають подати засвідчені в установленому порядку копії фінансових звітів за попередній звітний фінансовий рік та можуть додатково подавати: засвідчені копії аудиторського висновку про результати фінансово-господарської діяльності суб'єкта господарювання за попередній звітний фінансовий рік, гарантії банку або іншої кредитної установи з визначеними сумою фінансового забезпечення та строком її дії; довідки банків про обороти за попередній звітний період (12 місяців) та інвестиційний договір.

На підтвердження своїх фінансових можливостей зазначені заявники подали до НКРЗІ такі документи:

ТОВ “ШУСТРОНЕТ” – **інвестиційний договір на цільове фінансування товариства в сумі 30,0 тис. грн при запланованих витратах товариства на утворення телекомунікаційної мережі в сумі 4670,0 тис. грн;**

ТОВ “ДОБРОНЕТ” – **копія фінансового звіту за 2014 рік, не прийнятого органами ДФС України, дані якого свідчать про неспроможність товариства покривати витрати на здійснення заявленої діяльності (чистий прибуток товариства у 2014 році становив 8,4 тис. грн, заплановані витрати на утворення мережі – 4670,0 тис. грн);**

ТОВ “СІТ НЕТ” – **копія гарантії ПАТ КБ “Приватбанк” забезпечення виконання зобов'язань товариства на суму 4,25 тис. грн, яка не покриває заплановані товариством витрати на утворення мережі в сумі 515,0 тис. грн (в т.ч. на 2015 рік –140,0 тис. гривень).**

Фактично, подані заявниками документи не відповідали Ліцензійним умовам № 513 та вимогам статті 45 Закону № 1280, що згідно зі ст. 46 Закону № 1280 є підставою для відмови у видачі ліцензії. Водночас в

⁶³ ТОВ “ШУСТРОНЕТ” (ліцензія АЕ № 299949 від 07.09.2015), ТОВ “ДОБРОНЕТ” (ліцензія АЕ № 299910 від 12.08.2015), ТОВ “СІТ НЕТ” (ліцензія АЕ № 299951 від 07.09.2015).

порушення вимог частини 5 статті 46 Закону № 1280 НКРЗІ прийняла рішення щодо видачі їм ліцензій.

У ході аудиту також виявлено ряд інших недоліків, які допустила НКРЗІ при здійсненні ліцензування у сфері телекомунікацій:

- у журналі обліку заяв та виданих ліцензій не проставляються дати реєстрації заяв, не зазначаються номери телефонів та факсів заявників, в окремих випадках в журналі не зазначено місця здійснення діяльності заявників, не зазначені посади осіб, ознайомих з ліцензійними умовами провадження господарської діяльності;

- у технологічних картках адміністративних послуг⁶⁴ указані відповідальні структурні підрозділи та посади, які з 01.09.2015 в структурі та штатному розписі НКРЗІ на 2015 рік відсутні;

- в результаті технічних помилок посадових осіб НКРЗІ до Ліцензійного реєстру, оприлюдненого на веб-сайті НКРЗІ, вносились недостовірні дані. Під час аудиту виявлені помилки виправлено та внесено відповідні зміни до Ліцензійного реєстру.

Результати аудиту засвідчили **формальний підхід НКРЗІ до перевірки достовірності відомостей у документах, поданих заявниками, та відповідності заявника і поданих документів ліцензійним умовам. Виконання НКРЗІ повноважень органу ліцензування фактично зведено до збору плати за видачу ліцензій.**

• *Ведення реєстрів операторів і провайдерів телекомунікацій та операторів поштового зв'язку і реєстрів ліцензій, що видаються НКРЗІ*

Положенням про НКРЗІ до основних її завдань віднесено встановлення порядку ведення і ведення реєстрів операторів і провайдерів телекомунікацій та операторів поштового зв'язку (пп. 30 п. 4), а також ведення реєстрів ліцензій на види діяльності у сфері надання телекомунікаційних послуг; ліцензій на користування радіочастотним ресурсом України; радіоелектронних засобів, випромінювальних пристроїв, що можуть застосовуватися на території України в смугах радіочастот загального користування (пп. 31 п. 4).

Порядок ведення реєстру операторів, провайдерів телекомунікацій прийнято рішенням НКРЗІ від 01.11.2012 № 560. Порядком встановлено процедуру подання документів на включення, внесення змін до реєстру операторів, провайдерів телекомунікацій, їх перелік, порядок розгляду та прийняття рішень про включення, внесення змін до зазначеного реєстру чи відмову у такому включенні та внесенні змін.

Відповідальним підрозділом за внесення інформації до реєстрів наказами НКРЗІ визначений Департамент ліцензування. Аудит показав, що реєстри створені із застосуванням програмного продукту Microsoft Office Excell 2003 і являють собою електронні документи (таблиці). Вказаний програмний продукт

⁶⁴ Інформаційні та технологічні картки адміністративних послуг, що надаються НКРЗІ затверджено рішеннями НКРЗІ від 15.11.2012 № 594, від 25.06.2013 № 400 відповідно.

має вбудовану систему доступу до редагування інформації (з можливістю налаштування прав доступу для режимів перегляду та редагування). Доступ користувачів до реєстру забезпечується через офіційний веб-сайт НКРЗІ.

Станом на 29.01.2016 до реєстру операторів, провайдерів телекомунікацій внесено 4837 записів із відомостями про суб'єкт господарювання (останній запис внесено 29.12.2015), у реєстр операторів поштового зв'язку – 35 записів (останній 21.10.2010), у реєстр виданих ліцензій – 8226 записів (дата видачі останньої ліцензії 30.12.2015).

Експлуатація офіційного веб-сайту та комп'ютерної мережі НКРЗІ, в тому числі комп'ютерів, на яких вводяться дані до реєстрів, здійснюється без створення комплексної системи захисту інформації, передбаченої Законом України від 05.07.1994 № 80/94-ВР “Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах”.

Слід зазначити, що, за інформацією НКРЗІ, для забезпечення сталої роботи реєстрів виконуються певні заходи (реєстри дублюються на зовнішній носій, який зберігається у сейфі; приміщення замикається на кодовий замок і ставиться на сигналізацію; дані до реєстрів вносяться відповідальним співробітником та перевіряються (посвідчуються) начальником відділу). Однак **зазначені вище процедури для їх виконання в обов'язковому порядку відповідним чином не формалізовані.**

5. ЗДІЙСНЕННЯ НКРЗІ ПОВНОВАЖЕНЬ ОРГАНУ ДЕРЖАВНОГО НАГЛЯДУ (КОНТРОЛЮ)

Положенням (пп. 10 п. 4) до завдань НКРЗІ віднесено забезпечення державного нагляду за додержанням суб'єктами ринку законодавства про телекомунікації, інформатизацію, поштовий зв'язок та про радіочастотний ресурс України.

Фактично, НКРЗІ здійснює державний нагляд лише у сферах телекомунікацій і користування радіочастотним ресурсом.

З 17 серпня 2014 року⁶⁵ на діяльність НКРЗІ в частині державного нагляду поширюється дія Закону України від 05.04.2007 № 877⁶⁶ (далі – Закон № 877). Згаданий закон визначає порядок здійснення державного нагляду (контролю) та повноваження органів у цій сфері. Пропозиції НКРЗІ не поширювати дію Закону № 877 на відносини, що виникають під час здійснення заходів державного нагляду за додержанням законодавства про телекомунікації та користування радіочастотним ресурсом, Кабінет Міністрів України та Міністерство економічного розвитку і торгівлі не підтримали.

Передбачені Законом № 877 критерії, за якими оцінюється ступінь ризику від здійснення відповідного виду діяльності, на сьогодні відсутні. При

⁶⁵ З урахуванням змін, внесених Законом України від 22.07.2014 № 1600 “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обмеження втручання у діяльність суб'єктів господарювання”.

⁶⁶ “Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності”.

цьому саме на підставі цих критеріїв визначається періодичність планових перевірок. Відповідно, **НКРЗІ не затвердила й уніфіковані форми актів**, в яких визначається перелік питань залежно від ступеня ризику і які публікуються в мережі Інтернет. **Це призвело до порушення основних принципів державного контролю, визначеного ст. 3 Закону № 877, а саме – відкритості, прозорості, плановості й системності.**

При здійсненні державного нагляду НКРЗІ користується нормами законів “Про телекомунікації” та “Про радіочастотний ресурс України” без урахування особливостей, визначених Законом № 877.

Для здійснення покладених на НКРЗІ функцій з державного нагляду за дотриманням законодавства суб'єктами ринків телекомунікацій⁶⁷ та радіочастотного ресурсу України⁶⁸ рішеннями НКРЗІ затверджено:

- Порядок здійснення державного нагляду за ринком телекомунікацій⁶⁹ (далі – Порядок № 649);

- Порядок здійснення державного нагляду за користуванням радіочастотним ресурсом України в смугах радіочастот загального користування⁷⁰ (далі – Порядок № 684);

- Положення про вимірювання параметрів телекомунікаційних мереж з метою здійснення державного нагляду у сфері телекомунікацій.⁷¹

Інформація про результати державного нагляду та інших заходів, проведених НКРЗІ у 2014–2015 роках, а також структура виявлених порушень за їх видами, наведена в додатку 3.

Порівняно з попередніми роками відбулося значне зменшення кількості заходів державного нагляду. Це пояснюється тим, що з серпня 2014 року діяло законодавче обмеження на проведення перевірок⁷² юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців. Також Уряд визначив⁷³, що проведення перевірок здійснюється з його дозволу шляхом прийняття відповідного розпорядження.

Аудитом встановлено, що окремі питання здійснення державного нагляду у сфері телекомунікацій та радіочастотного ресурсу нормативно не врегульовані.

⁶⁷ Оператори, провайдери телекомунікацій, споживачі телекомунікаційних послуг, виробники та/або постачальники технічних засобів телекомунікацій (стаття 1 Закону України “Про телекомунікації”).

⁶⁸ Юридична або фізична особа, діяльність якої безпосередньо пов'язана з користуванням радіочастотним ресурсом відповідно до законодавства (стаття 1 Закону України “Про радіочастотний ресурс України”).

⁶⁹ Затверджений рішенням НКРЗІ від 13.12.2012 № 649.

⁷⁰ Затверджений рішенням НКРЗІ від 27.12.2012 № 684.

⁷¹ Затверджене рішенням НКРЗІ від 30.07.2013 № 487.

⁷² Зміни внесені законами від 31.07.2014 № 1622 “Про внесення змін до Закону України “Про Державний бюджет України на 2014 рік” та від 28.12.2014 № 76 “Про внесення змін та визнання такими, що втратили чинність, деяких законодавчих актів України”.

⁷³ Постанова Кабінету Міністрів України від 13.08.2014 № 408 “Питання запровадження обмежень на проведення перевірок державними інспекціями та іншими контролюючими органами”.

Документи розпорядчого характеру, що стосуються застосування термінів усунення порушень при видачі відповідних приписів та розпоряджень, у НКРЗІ відсутні.

Фактично, терміни усунення порушень встановлювалися на підставі рекомендацій Департаменту державного нагляду НКРЗІ. При цьому **для визначення строків усунення одного і того ж порушення, а саме здійснення експлуатації РЕЗ без відповідних дозволів, рекомендаціями встановлено різні строки** – від одного до шести місяців.

Нормативно не врегульовано питання отримання від операторів, провайдерів телекомунікацій та користувачів радіочастотного ресурсу необхідних документів та інформації, а також видачі їм приписів за результатами розгляду звернень фізичних та юридичних осіб. Як наслідок, вимоги пункту 8 частини четвертої статті 18 Закону України “Про радіочастотний ресурс України” та пункту 7 частини третьої статті 19 Закону України “Про телекомунікації” щодо складання приписів НКРЗІ не виконує.

Згідно із статтею 38 КУпАП адміністративне стягнення може бути накладено не пізніше як через два місяці з дня вчинення правопорушення, а при тривалому правопорушенні – не пізніше як через два місяці з дня його виявлення. В ході аудиту виявлені випадки, коли факт невиконання вимог розпорядчих документів фіксується актами перевірок після сплину строку накладення адміністративного стягнення. При цьому **законодавством про телекомунікації та про радіочастотний ресурс України не встановлені конкретні терміни проведення перевірок виконання розпоряджень.**

Відповідно до підпункту 10 пункту 6 Положення НКРЗІ має право звертатися до суду з відповідними позовними заявами в разі порушення суб'єктами господарювання на ринку телекомунікаційних та поштових послуг законів про телекомунікації, інформатизацію, користування радіочастотним ресурсом та поштовий зв'язок, а також з позовами про скасування державної реєстрації у випадках, передбачених законом. Оскільки **законодавчо не визначені підстави для скасування державної реєстрації**, тому позовні заяви до суду НКРЗІ не подавала.

Законом № 1770 до повноважень НКРЗІ віднесено контроль за здійсненням радіочастотного моніторингу⁷⁴, який проводить УДЦР⁷⁵ за рахунок користувачів радіочастотного ресурсу.

Положення про радіочастотний моніторинг у смугах радіочастот загального користування затверджене рішенням НКРЗ від 16.07.2009 № 1599 (далі – Положення № 1599). Інформаційною основою радіочастотного моніторингу є, зокрема, результати державного нагляду за користуванням радіочастотним ресурсом. **Порядок надання НКРЗІ результатів державного нагляду до УДЦР нормативно не визначено.**

Довідково. НКРЗІ інформувала УДЦР лише про результати державного нагляду за користуванням радіочастотним ресурсом, проведені за письмовими зверненнями УДЦР.

⁷⁴ Пункт 9 частини другої статті 14 Закону № 1770.

⁷⁵ Пункт 3 частини третьої статті 16 Закону № 1770.

Основними завданнями радіочастотного моніторингу є, зокрема, виявлення та усунення дії джерел радіозавад, виявлення і припинення дії не дозволених до використання РЕЗ.

Заходи щодо виявлення та усунення дії джерел радіозавад здійснює УДЦР⁷⁶ відповідно до Порядку виконання робіт з виявлення та усунення дії джерел радіозавад у смугах радіочастот загального користування, затвердженого рішенням НКРЗ від 19.04.2007 № 695 (далі – Порядок № 695), за результатами технічного радіоконтролю параметрів випромінювання РЕЗ, ВП⁷⁷ та на підставі заявок загальних користувачів радіочастотного ресурсу (п. 1.3).

Законом № 1770 та іншими нормативними актами не встановлена відповідальність УДЦР за порушення встановлених Порядком № 695 термінів виявлення та усунення дії джерел радіозавад за заявками користувачів РЕЗ та термінів направлення до НКРЗІ звернення щодо застосування до порушника заходів відповідно до законодавства, а також не передбачений відповідний контроль з боку НКРЗІ.

Згідно з Положенням № 1599 контроль за здійсненням технічного радіоконтролю НКРЗІ проводить шляхом отримання звітності від УДЦР⁷⁸. Затверджені НКРЗІ⁷⁹ форми звітності і періодичність їх подання УДЦР до НКРЗІ набрали чинності 10.04.2015 року. Фактично, до травня 2015 року **контроль за здійсненням УДЦР технічного радіоконтролю шляхом отримання відповідної звітності НКРЗІ не проводила.**

Відповідно до Закону № 1770 уповноважені НКРЗІ посадові особи мають право зупиняти або припиняти в установленому порядку експлуатацію незаконно діючих РЕЗ та ВП (п. 5 ч. четвертої статті 18).

Слід зазначити, що припинення їх незаконного використання здійснюється шляхом відключення від мережі електроживлення у разі встановлення в ході проведення спільного заходу власника РЕЗ (ВП). Остаточне рішення щодо притягнення до адміністративної відповідальності порушника та конфіскації РЕЗ (ВП) приймається судом.

Однак процедура припинення експлуатації не дозволеного до використання РЕЗ (ВП), власника якого в ході спільних заходів не встановлено, законодавством не регламентована.

У порушення п. 2.4 Положення № 1599 **основні показники ефективності здійснення радіочастотного моніторингу, на підставі яких УДЦР повинен розробляти заходи з удосконалення системи технічного радіоконтролю, на 2014 та 2015 роки НКРЗІ не затверджувала.**

На дату аудиту передбачений **частиною шостою статті 56 Закону № 1770 порядок взаємодії між НКРЗІ та Генеральним штабом Збройних**

⁷⁶ Пункт 5 частини третьої статті 16 Закону № 1770.

⁷⁷ Технічний радіоконтроль – складова радіочастотного моніторингу (пункт 1.13 Положення № 1599).

⁷⁸ Пункт 4.12 Положення № 1599.

⁷⁹ Затверджені рішенням НКРЗІ від 03.03.2015 № 120.

Сил України щодо виявлення та усунення дії радіозавад, який установлюється Президентом України, **відсутній**.

За інформацією НКРЗІ, взаємодія з Генштабом ЗСУ здійснюється відповідно до Порядку № 695.

6. ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НКРЗІ ТА ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ НА КЕРІВНИЦТВО ТА УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ РЕГУЛЮВАННЯ ЗВ'ЯЗКУ ТА ІНФОРМАТИЗАЦІЇ

Законами про держбюджет на 2014–2015 роки НКРЗІ⁸⁰, як головному розпоряднику бюджетних коштів, затверджено бюджетні призначення за КПКВК 5561010 “Керівництво та управління у сфері регулювання зв’язку та інформатизації” із загального фонду на суму 64733,9 тис. грн, з них:
на 2014 рік – 36344,6 тис. грн, протягом року зменшено⁸¹ до 32563,0 тис. грн;
на 2015 рік – 28389,3 тис. грн, – збільшено⁸² до 32059,4 тис. гривень.

В результаті змін бюджетні призначення становили **64622,4 тис. гривень**.

Схема руху коштів за бюджетною програмою 5561010 у 2014–2015 роках додається (додаток 4).

Стан фінансування та використання коштів у 2014–2015 роках за вказаною бюджетною програмою наведено у табл. 1.

Таблиця 1

Стан фінансування та використання коштів за КПКВК 5561010 “Керівництво та управління у сфері регулювання зв’язку та інформатизації” у 2014–2015 роках

Рік	Потреба у коштах	Затверджено Законом	Затверджено із змінами	Кошторисні призначення	Касове виконання	Рівень виконання, відс.
2014	75971,1	36344,6	32563,0	32563,0	31753,8	97,5
2015	40132,8	28389,3	32059,4	32836,6	30945,4	94,2
<i>в т.ч. загальний фонд</i>	40132,8	28389,3	32059,4	32059,4	30168,2	94,1
<i>спеціальний фонд</i>	-	-		777,2*	777,2*	100,0
Усього	116103,9	64733,9	64622,4	65399,6	62699,2	95,9

*надходження до спецфонду пов’язані з виконанням рішення НКРЗІ від 08.09.2015 № 468 щодо передання з балансу УДЦР на баланс НКРЗІ програмного забезпечення “Система автоматизованого обліку та контролю використання номерного ресурсу телекомунікаційної мережі загального користування України” вартістю 777,2 тис. гривень.

Як видно з Табл. 1, **обґрунтована потреба установи в 2014–2015 роках урахована частково** (у 2014 році – на 42,8 відс., у 2015 році –

⁸⁰ Закони України від 16.01.2014 № 719 “Про Державний бюджет України на 2014 рік” та від 28.12.2014 № 80 “Про Державний бюджет України на 2015 рік”.

⁸¹ Законами України від 27.03.2014 № 1165-VII та від 31.07.2014 № 1622-VII.

⁸² Законами України від 02.03.2015 № 217-VIII, від 17.07.2015 № 648-VIII, від 17.09.2015 № 704-VIII.

на 79,9 відсотка). **Видатки розвитку на 2014 рік не виділялися** (заявлена потреба становила 7415,7 тис. грн), **на 2015 рік** виділені в обсязі 1813,3 тис. грн, або **35 відс.** заявленої потреби.

Затверджені на 2014–2015 роки кошторисні призначення НКРЗІ (65399,6 тис. грн) профінансовано на 95,9 відс. (62699,2 тис. гривень).

Структура видатків НКРЗІ у 2014–2015 роках додається (додаток 5). Видатки на оплату праці забезпечено в повному обсязі, інші поточні видатки – частково (60–96 відс. затверджених кошторисних призначень). **Видатки розвитку профінансовані на рівні 51,8 відсотка.**

Аудит показав, що в структурі видатків за КПКВК 5561010 найбільшу питому вагу займають витрати на оплату праці НКРЗІ. Питома вага цих видатків становила у 2014 році 94,1 відс., у 2015 році – 85,2 відсотка.

Існуюча система внутрішнього контролю дозволяла переважно самостійно виявляти та усувати недоліки. У той же час аудитом встановлено, що **планування фонду преміювання НКРЗІ здійснювала з недотриманням вимог рішення Уряду⁸³**, яким керівникам державних органів надано право здійснювати преміювання працівників у межах фонду преміювання, утвореного у розмірі не менш як 10 відсотків посадових окладів, та економії фонду оплати праці. Фактично при плануванні фонд преміювання працівників НКРЗІ **безпідставно розраховано з урахуванням доплат за ранг державного службовця, тобто з порушенням чинного законодавства.**

У зв'язку з необґрунтованим включенням до фонду преміювання доплат за ранг державного службовця **кошторисні призначення НКРЗІ у 2014 році завищено на 208,7 тис. грн, у 2015 році – на 110,7 тис. гривень.**

Встановлено також **недотримання вимог Правил складання паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання**, затверджених наказом Мінфіну від 29.12.2002 № 1098 (далі – Правила № 1098), а саме:

- пункту 1 розділу I – у звіті про виконання паспорта бюджетної програми за 2014 рік **результативний показник “Кількість наданих дозволів на використання номерного ресурсу” (258 шт.)** не відповідає показнику статистичного та внутрішньогосподарського (управлінського) обліку (272 документи дозвільного характеру), включеного до Звіту про роботу НКРЗІ за 2014 рік, оприлюдненому на офіційному веб-сайті НКРЗІ;

- пунктів 3 і 6 розділу I – **проект наказу** про внесення змін до паспорта бюджетної програми на 2015 рік НКРЗІ **подала⁸⁴ до Мінфіну із затримкою на 10 днів**, нові редакції паспорта **затверджені** спільними наказами НКРЗІ та Мінфіну⁸⁵ **із запізненням на 89 днів, на 20 днів та 5 днів відповідно;**

⁸³ Постанова Кабінету Міністрів України від 09.03.2006 № 268 “Про впорядкування структури умов оплати праці працівників апарату органів виконавчої влади, органів прокуратури, судів та інших органів”.

⁸⁴ Супровідний лист від 06.04.2015 № 01-1812/171.

⁸⁵ Від 24.06.2015 № 129/нк/597, від 22.09.2015 № 216/нк/809 та від 22.10.2015 № 233/нк/925.

- пункту 2 розділу III – у звітах про виконання паспортів бюджетної програми 5561010 за 2014 рік і за 2015 рік **не пояснюються розбіжності** між затвердженими та виконаними результативними показниками.

Результати аудиту засвідчили, що при використанні коштів держбюджету НКРЗІ допущені такі порушення та недоліки:

► **КЕКВ 2110 “Оплата праці”**

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 02.11.2011 № 1118 “Деякі питання працівників державних колегіальних органів” (підпункт 3 пункту 2) Голові, членам та керівнику апарату державного колегіального органу передбачена виплата премії відповідно до їх особистого внеску в загальні результати роботи, максимальний розмір якої не може перевищувати 100 відсотків посадового окладу.

Всупереч вимогам зазначеної постанови у жовтні-грудні 2015 року керівному складу НКРЗІ **виплачено премій з перевищенням** встановленого **максимального розміру** всього на суму **49,3 тис. гривень**. Це призвело до **незаконних витрат НКРЗІ** у 2015 році на цю суму. Працівниками НКРЗІ, яким було виплачено завищені премії, надлишкові суми премій на загальну суму 49,3 тис. грн були внесені в касу НКРЗІ та перераховані в дохід бюджету (платіжне доручення від 19.02.2016 № 54 і № 55).

► **КЕКВ 2250 “Видатки на відрядження”**

У 2014–2015 роках кошти спрямовувалися на відшкодування витрат на відрядження працівників НКРЗІ як в межах України, так і за кордон.

Встановлено, що **в порушення вимог Інструкції** про службові відрядження в межах України та за кордон⁸⁶ у 2014–2015 роках під час службового відрядження в межах України працівники НКРЗІ необхідними коштами (авансом) не забезпечувалися.

Крім того, мав місце випадок, коли закордонне відрядження працівника НКРЗІ здійснено за його згодою та за його власні кошти. Відповідно до наказу НКРЗІ від 18.03.2015 № 2/18 його було відряджено до м. Женева (Швейцарія) за рахунок коштів НКРЗІ для участі у засіданні другої сесії Підготовчих зборів до Всесвітньої конференції радіозв'язку 2015 року Міжнародного союзу електрозв'язку.

Фактично витрати на це відрядження не компенсовано. НКРЗІ зверталася до Уряду з проханням погодити кошторис витрат на зазначене вище відрядження, посилаючись на дію постанови Кабінету Міністрів України від 01.03.2014 № 65 “Про економію державних коштів та недопущення втрат бюджету”.

За інформацією НКРЗІ, такого дозволу від Уряду отримано не було, оскільки існуючі нормативно-правові акти та урядові розпорядчі документи не передбачають такого механізму для органів, які йому не підпорядковуються.

⁸⁶ Затверджена наказом Міністерства фінансів України від 13.03.1998 № 59.

За погодженням кошторису витрат на зазначене вище відрядження НКРЗІ до Адміністрації Президента України не зверталася.

► **КЕКВ 2240 “Оплата послуг (крім комунальних)”**

У 2015 році на послуги письмового перекладу законопроекту “Про електронні комунікації” з української мови на англійську за договором від 26.06.2015 № 19 з ФОП Підгорна О.А. НКРЗІ витрачено 15,5 тис. гривень.

Здійснення перекладу законопроекту, розробленого НКРЗІ на виконання доручення Уряду, пов’язане з необхідністю проведення консультацій з експертами Групи підтримки України при Європейській Комісії з метою узгодження його редакції з законодавством Європейського Союзу.

Доопрацьований законопроект з урахуванням зауважень та пропозицій заінтересованих державних органів, а також коментарів Групи підтримки було подано на розгляд Президенту України та Кабінету Міністрів України. Однак Кабінет Міністрів України розроблений НКРЗІ законопроект повернув, а Президент України на затвердження до Верховної Ради України не подавав. У результаті **витрачені НКРЗІ** на переклад законопроекту, який на розгляд до Верховної Ради України не подано, кошти в сумі **15,5 тис. грн у 2015 році використано неефективно.**

► **КЕКВ 2240 “Оплата послуг (крім комунальних)”, КЕКВ 2270 “Оплата комунальних послуг та енергоносіїв”**

Власних приміщень НКРЗІ не має та орендує приміщення в Укрпошти та ПрАТ “Український інститут із проектування і розвитку інформаційно-комунікаційної інфраструктури “Діпрозв’язок”. Крім того, для забезпечення виконання НКРЗІ функцій державного нагляду в 19 обласних центрах України працівників Департаменту державного нагляду також розміщено в орендованих приміщеннях, загальна площа яких на 01.01.2016 становила 3323,75 м² балансовою вартістю 55551,0 тис. гривень.

Встановлено, що **в порушення** розділу II “Позабалансові рахунки” **Порядку застосування Плану рахунків** бухгалтерського обліку бюджетних установ⁸⁷ зазначені необоротні активи **не обліковувалися** на позабалансовому рахунку 01 “Орендовані необоротні активи”. В ході аудиту це порушення було виправлено і 01.02.2016 орендовані приміщення НКРЗІ балансовою вартістю 55551,0 тис. грн взято на позабалансовий облік.

Разом з тим встановлено, що **НКРЗІ не здійснювала контроль** за достовірністю виставлених орендодавцями рахунків в актах наданих послуг.

Довідково. Відшкодування витрат на утримання орендованого майна здійснюється відповідно до укладених договорів оренди. Згідно з договором, орендар бере участь у витратах орендодавця на виконання робіт пропорційно до займаної ним площі в цій будівлі. Розмір щомісячної плати за надані послуги встановлюється залежно від фактичних витрат орендодавця на обслуговування та оплату комунальних послуг. Розрахунки до договору здійснюються щомісячно не пізніше 15 числа місяця, наступного за звітним, за фактично надані послуги на підставі виставлених рахунків та актів наданих послуг.

⁸⁷ Затверджений наказом Мінфіну від 26.06.2013 № 611.

Виставлені рахунки не ґрунтуються на фактичних витратах орендодавця. Наприклад, акти за надані у січні-квітні послуги склалися, як правило, з травня звітного року. У той же час акти наданих послуг за грудень склалися ще до закінчення місяця. **НКРЗІ звірок правильності виставлених орендодавцем сум платежів з показаннями лічильників орендодавця, за відсутності окремих лічильників, не здійснювала.**

ВИСНОВКИ

1. **Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації як головний розпорядник бюджетних коштів у 2014–2015 роках, у цілому забезпечила законне використання бюджетних коштів за КПКВК 5561010 “Керівництво та управління у сфері регулювання зв'язку та інформатизації”.** Існуюча система внутрішнього контролю в цілому сприяла виявленню та усуненню недоліків. Виявлені під час аудиту незначні фінансові порушення та порушення бухгалтерського обліку усунені.

Водночас **Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації як національний регулятор, не забезпечила належного виконання** покладених на неї спеціальними законами України **повноважень** органу ліцензування, дозвільного органу, регуляторного органу та органу державного нагляду (контролю) у сфері зв'язку.

Затверджене Указом Президента України від 23.11.2011 № 1067 **Положення про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, містить завдання і функції, які на неї законами не покладаються.**

2. **Нормативно-правове забезпечення діяльності НКРЗІ для повного виконання покладених на неї завдань і функцій у сфері зв'язку, реалізації їх результатів і наданих прав є недостатнім, в окремих випадках – неврегульованим.**

Абоненти позбавлені можливості отримувати послуги із збереженням персонального номера в телекомунікаційних мережах різних операторів, у тому числі за кордоном, оскільки передбачений пп. 16 п. 4 Положення порядок відкриття номерного ресурсу, який мав забезпечити утворення і присвоєння персональних номерів абонентів, їх обслуговування, відсутній.

Також **НКРЗІ не затвердила** передбаченого пп. 26 п. 4 Положення **Порядку встановлення розмірів розрахункових такс** за послуги пропуску трафіка до телекомунікаційних мереж операторів телекомунікацій з істотною ринковою перевагою на ринках телекомунікаційних послуг.

Всупереч вимогам статті 8 Закону України від 04.10.2001 № 2759-III “Про поштовий зв'язок” НКРЗІ не встановила порядку здійснення державного нагляду за ринком послуг поштового зв'язку. Фактично державний нагляд у цій сфері не здійснюється. У результаті діяльність операторів поштового зв'язку, у тому числі національного оператора, яким є Українське державне підприємство поштового зв'язку “Укрпошта”,

залишається поза увагою НКРЗІ. Також у порушення вимог пп. 30 п. 4 Положення НКРЗІ не затвердила порядку ведення реєстру операторів поштового зв'язку.

Відповідно до пп. 10 п. 6 Положення НКРЗІ має право звертатися до суду, зокрема, з позовами про скасування державної реєстрації в разі порушення суб'єктами господарювання законів про телекомунікації, інформатизацію, користування радіочастотним ресурсом та поштовий зв'язок. Водночас законодавчо не визначені підстави для скасування державної реєстрації. Відповідно, такі заяви до суду НКРЗІ не подавала.

3. НКРЗІ не вела реєстр заборонених радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв, передбачений статтею 25 Закону України від 01.06.2000 № 1770-III "Про радіочастотний ресурс України". Порядки їх ввезення та реалізації НКРЗІ не затвердила. Державний нагляд за додержанням суб'єктами господарювання вимог законодавства щодо ввезення РЕЗ і ВП, а також їх реалізації не здійснювала. Як наслідок, окремі абоненти мереж фіксованого телефонного зв'язку можуть використовувати обладнання, яке створює радіозавади для інших користувачів. За даними НКРЗІ, щороку зростає кількість випадків виникнення радіозавад у мережах мобільних операторів, що знижує якість послуг зв'язку 3G.

Крім того, НКРЗІ не виконувала включену до Положення функцію щодо здійснення державного ринкового нагляду.

4. У сфері інформатизації повноваження НКРЗІ також законодавчо не визначені. Однак Положенням на НКРЗІ покладено ряд завдань у цій сфері, у тому числі повноваження із здійснення державного нагляду.

Фактично НКРЗІ державний нагляд у сфері інформатизації не здійснювала. Також не забезпечувала ведення Національного реєстру електронних інформаційних ресурсів органів державної влади. Спроби НКРЗІ виконувати інші завдання у сфері інформатизації результатів не дали.

Повноваженнями у сфері інформатизації наділено кілька органів, але координація їх дій не здійснюється. У результаті страждає вся сфера інформатизації. Системність, комплексність і узгодженість розвитку інформатизації країни не забезпечується.

5. Окремі нормативно-правові акти у сфері зв'язку, якими керується НКРЗІ, не актуалізовані і містять невідповідності.

Чинні на сьогодні Порядок взаєморозрахунків між операторами телекомунікацій і Порядок надання послуги національного роумінгу, затверджені рішеннями Національної комісії з питань регулювання зв'язку України від 09.07.2009 № 1586 і від 25.08.2011 № 429 відповідно, визначають повноваження ліквідованої ще в 2012 році НКРЗ.

Закон України "Про поштовий зв'язок" визначає повноваження із здійснення державного нагляду також ліквідованої Державної інспекції зв'язку. Затверджена рішенням НКРЗ від 10.06.2008 № 1065 Інструкція про порядок взаємодії Державної інспекції зв'язку, Українського державного

центру радіочастот та органів внутрішніх справ України з питань запобігання, виявлення та припинення порушень законодавства в галузі зв'язку, **якою керується НКРЗІ при проведенні спільних заходів, також містить посилання на цю установу.**

Не визнано таким, що втратило чинність, рішення НКРЗІ від 02.08.2007 № 875, яким затверджено Положення про Державну інспекцію зв'язку.

Положення в частині таких повноважень, як встановлення розмірів плати за видачу дозволів на ввезення РЕЗ і ВП; визначення переліків РЕЗ і ВП, для ввезення та експлуатації яких не потрібні дозволи, не відповідає вимогам Закону України “Про радіочастотний ресурс України”, з якого ці норми виключено. Також вимогам цього Закону не відповідає рішення НКРЗІ від 05.02.2009 № 1338, яким затверджено Положення про надання дозволів на ввезення з-за кордону в Україну радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв.

6. Покладені на НКРЗІ повноваження дозвільного органу є недосконалыми, а їх реалізація, відповідно, неповною.

На етапі видачі дозволів відсутня вимога щодо обов'язкової перевірки достовірності даних. Це дало можливість НКРЗІ не проводити таких перевірок. У результаті заявники, які надали недостовірні дані, отримують дозволи на використання номерного ресурсу.

НКРЗІ не контролює дотримання строку внесення плати операторами, тому що не володіє інформацією про дату отримання ними повідомлень.

Строк подання документів, що підтверджують внесення зазначеної плати, нормативно не визначений. Відповідно, надане НКРЗІ право на скасування рішення про виділення номерного ресурсу, якщо заявник у встановлений строк не надав документа про оплату за виділення номерного ресурсу, має декларативний характер.

НКРЗІ не дотримувалася вимог Положення про державне регулювання номерного ресурсу телекомунікаційної мережі загального користування України, затвердженого рішенням НКРЗІ від 01.06.2007 № 769. У порушення вимог цього Положення НКРЗІ не відмовляла операторам у переоформленні дозволів при порушенні терміну подання заяви на переоформлення дозволів у зв'язку з продовженням строку дії чи переоформлення ліцензії.

У порушення вимог зазначеного Положення НКРЗІ, незважаючи на неправильно оформлені документи та їх неповний комплект, також приймала позитивні рішення про видачу дозволів.

7. Виконання НКРЗІ повноважень органу ліцензування фактично зведено до збору плати за видачу ліцензій. НКРЗІ формально здійснює перевірку достовірності відомостей у документах, поданих заявниками, та перевірку відповідності поданих документів ліцензійним умовам.

У порушення вимог Закону України від 05.07.1994 № 80/94-ВР “Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах” експлуатація

офіційного веб-сайта та комп'ютерної мережі НКРЗІ, у тому числі комп'ютерів, на яких вводяться дані до реєстрів, здійснюється за відсутності комплексної системи захисту інформації.

Відповідальність або заходи впливу за порушення вимог статті 42 Закону України від 18.11.2003 № 1280-IV “Про телекомунікації” нормативно не визначені. Як наслідок, не внесені до реєстру операторів та провайдерів суб'єкти господарювання можуть здійснювати діяльність у сфері телекомунікацій протягом тривалого часу.

Подані окремими заявниками документи не відповідали Ліцензійним умовам надання послуг з технічного обслуговування і експлуатації телекомунікаційних мереж, мереж ефірного теле- та радіомовлення, проводового радіомовлення та телемереж, затвердженим рішенням НКРЗ від 11.11.2010 № 513, і вимогам статті 45 Закону України “Про телекомунікації”, що є підставою для відмови у видачі ліцензії. Фактично рішення щодо видачі їм ліцензій були прийняті НКРЗІ з порушенням зазначеного Закону.

8. Виконання НКРЗІ повноважень органу державного нагляду (контролю) здійснювалося з **недотриманням вимог Закону України від 05.04.2007 № 877-V “Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності”.** **Передбачені цим Законом критерії, згідно з якими оцінюється ступінь ризику від здійснення відповідного виду діяльності і на підставі яких визначається періодичність планових перевірок, НКРЗІ не визначила та до Кабінету Міністрів України на затвердження не подала.** Відповідно, **НКРЗІ не затвердила уніфікованих форм актів, у яких визначається перелік питань залежно від ступеня ризику і які публікуються в мережі Інтернет.**

НКРЗІ не виконує вимог статті 18 Закону України “Про радіочастотний ресурс України” і статті 19 Закону України “Про телекомунікації” щодо складання приписів. Питання отримання від операторів, провайдерів телекомунікацій і користувачів радіочастотного ресурсу необхідних документів та інформації, а також видачі їм приписів за результатами розгляду звернень фізичних та юридичних осіб нормативно не врегульоване.

Законодавством не регламентована процедура припинення експлуатації не дозволених до використання РЕЗ і ВП, власника якого під час спільних заходів не встановлено.

Передбачений частиною шостою статті 56 Закону України “Про радіочастотний ресурс України” порядок взаємодії між НКРЗІ та Генеральним штабом Збройних Сил України щодо виявлення та усунення дії радіозавад, який устанавлюється Президентом України, відсутній.

9. У порушення постанови Кабінету Міністрів України від 09.03.2006 № 268 “Про впорядкування структури умов оплати праці працівників апарату органів виконавчої влади, органів прокуратури, судів та інших органів” фонд преміювання НКРЗІ при плануванні було сформовано з **урахуванням доплат**

за ранг державного службовця. Як наслідок, **обсяг кошторисних призначень завищено на 319,4 тис. гривень.**

Виявлені Рахунковою палатою **незаконні витрати на виплату у 2015 році премій керівному складу на суму 49,3 тис. грн** внесені в касу НКРЗІ та перераховані в дохід бюджету.

У порушення розділу II “Позабалансові рахунки” Порядку застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку бюджетних установ, затвердженого наказом Мінфіну від 26.06.2013 № 611, необоротні активи (орендовані приміщення) на позабалансовому рахунку **не обліковувалися**. Під час аудиту це порушення було усунено.

ПРОПОЗИЦІЇ

За результатами аудиту вважаємо за доцільне:

1. Надіслати інформацію про результати аудиту Верховній Раді України та запропонувати розглянути їх на засіданні профільного комітету.

2. Надіслати інформацію про результати аудиту Президенту України і рекомендувати:

- привести у відповідність із чинним законодавством Положення про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, та виключити з нього завдання і функції, які на НКРЗІ законами не покладені;

- на виконання частини шостої статті 56 Закону України “Про радіочастотний ресурс України” установити порядок взаємодії між НКРЗІ та Генеральним штабом Збройних Сил України щодо виявлення та усунення дії радіозавад.

3. Відомості про результати аудиту у формі рішення Рахункової палати надіслати Кабінету Міністрів України.

4. Рішення Рахункової палати та Звіт про результати аудиту надіслати Національній комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, для усунення виявлених недоліків і рекомендувати вжити заходів щодо:

- розроблення пропозицій щодо внесення змін до Положення про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, затвердженого Указом Президента України від 23.11.2011 № 1067, у частині виключення завдань і функцій, які на НКРЗІ законами не покладені і які вона не виконувала;

- розроблення пропозицій щодо приведення у відповідність із вимогами Закону України від 05.04.2007 № 877-V “Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності” норм законів, якими регулюються питання сфери телекомунікацій і користування радіочастотним ресурсом, і власних нормативно-правових актів;

- розроблення пропозицій щодо внесення змін до Закону України “Про радіочастотний ресурс України” в частині визначення порядку припинення незаконної роботи не дозволених до використання радіоелектронних засобів і

випромінювальних пристроїв, власника якого під час спільних заходів не встановлено;

- розроблення пропозицій щодо законодавчого визначення підстав для скасування державної реєстрації для реалізації права НКРЗІ, передбаченого пп. 10 п. 6 Положення, в частині звернення до суду із відповідними позовними заявами;

- нормативного визначення строку подання документів, що підтверджують внесення плати про виділення номерного ресурсу;

- затвердження відповідного порядку видачі приписів за результатами розгляду звернень фізичних та юридичних осіб, передбачених п. 8 частини четвертої статті 18 Закону України “Про радіочастотний ресурс України” та п. 7 частини третьої статті 19 Закону України “Про телекомунікації”;

- розроблення пропозицій щодо нормативного визначення відповідальності або заходів впливу за порушення вимог статті 42 Закону України від 18.11.2003 № 1280 “Про телекомунікації” в частині невнесення до реєстру операторів і провайдерів;

- розроблення та затвердження порядку ведення реєстру операторів поштового зв’язку, передбаченого Положенням;

- прискорення затвердження порядків:

- ввезення радіоелектронних засобів і випромінювальних пристроїв на територію України та їх реалізації;

- ведення Реєстру радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв, заборонених до застосування та ввезення на територію України;

- встановлення розмірів розрахункових такс за послуги пропуску трафіка до телекомунікаційних мереж операторів телекомунікацій з істотною ринковою перевагою на ринках певних телекомунікаційних послуг;

- прискорення встановлення строків запровадження послуги перенесення абонентського номера на телекомунікаційних мережах загального користування України з метою розроблення порядку відкриття номерного ресурсу, який має забезпечити утворення персональних номерів абонентів і порядок адміністрування, присвоєння абонентам і обслуговування персональних номерів, передбаченого пп. 16 п. 4 Положення;

- актуалізації нормативно-правових актів, які містять посилання на ліквідовану Національну комісію з питань регулювання зв’язку України;

- розроблення пропозицій щодо визнання такими, що втратили чинність, норм Закону України “Про поштовий зв’язок” у частині діяльності ліквідованої Державної інспекції зв’язку;

- визнання такими, що втратили чинність рішення Національної комісії з питань регулювання зв’язку від 02.08.2007 № 875 (зі змінами), яким затверджено положення про неї, та рішення Національної комісії з питань регулювання зв’язку України від 05.02.2009 № 1338, яким затверджено Положення про надання дозволів на ввезення з-за кордону в Україну радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв;

- виконання заходів із передбаченого Законом України від 05.07.1994 № 80/94-ВР “Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах” захисту офіційного веб-сайта та комп’ютерної мережі НКРЗІ, у тому числі комп’ютерів, на яких вводяться дані до реєстрів, ведення яких покладене на НКРЗІ.

Член Рахункової палати

І.М.Заремба

ДОДАТКИ

**Заяви про виділення, переоформлення та повернення номерного ресурсу,
які опрацьовані в НКРЗІ протягом 2014 - 2015 років**

Тип заяви	2014					2015					
	Прийнято позитивних рішень	Відмовлено	Скасовано рішень про виділення	Відкликано заявником	Розглянуто на засіданнях	Прийнято позитивних рішень	Відмовлено	Скасовано рішень про виділення	Відкликано заявником	Розглянуто на засіданнях	Опрацьовуються
Виділення	71	2	5	2	73	35	1	2	0	36	2
Переоформлення	214	11	0	3	225	390	3	0	3	393	290
Повернення	45	0	0	0	45	34	0	0	0	34	5
Всього	330	13	5	5	343	459	4	2	3	463	297

Заяви про виділення номерного ресурсу, які опрацьовані в НКРЗІ протягом 2014 - 2015 років

Тип заяви	2014					2015					
	Прийнято позитивних рішень	Відмовлено	Скасовано рішень про виділення	Відкликано заявником	Розглянуто на засіданнях	Прийнято позитивних рішень	Відмовлено	Скасовано рішень про виділення	Відкликано заявником	Розглянуто на засіданнях	Опрацьовуються
Місцева мережа	14	0	0	2	14	5	0	1	0	5	2
Коди СКС-7	36	2	0	0	38	18	1	0	0	19	0
Скорочені номери	19	0	5	0	19	10	0	1	0	10	0
Коди послуг	1	0	0	0	1	2	0	0	0	2	0
Коди NDC	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
Коди MNC	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Всього	71	2	5	2	73	35	1	2	0	36	2

Заяви про переоформлення дозволів на використання номерного ресурсу,
які опрацьовані в НКРЗІ протягом 2014 - 2015 років

Тип заяви	2014					2015					
	Прийнято позитивних рішень	Відмовлено	Скасовано рішень	Відкликано заявником	Розглянуто на засіданнях	Прийнято позитивних рішень	Відмовлено	Скасовано рішень	Відкликано заявником	Розглянуто на засіданнях	Опрацьовуються
Місцева мережа	126	5	0	0	131	277	3	0	1	280	138
Коди СКС-7	71	6	0	2	77	76	0	0	1	76	105
Скорочені номери	8	0	0	0	8	16	0	0	1	16	36
Коди послуг	5	0	0	1	5	6	0	0	0	6	4
Коди NDC	2	0	0	0	2	10	0	0	0	10	5
Коди MNC	2	0	0	0	2	5	0	0	0	5	2
Всього	214	11	0	3	225	390	3	0	3	393	290

Заяви про повернення номерного ресурсу, які опрацьовані в НКРЗІ протягом 2014 - 2015 років

Тип заяви	2014					2015					
	Прийнято позитивних рішень	Відмовлено	Скасовано рішень	Відкликано заявником	Розглянуто на засіданнях	Прийнято позитивних рішень	Відмовлено	Скасовано рішень	Відкликано заявником	Розглянуто на засіданнях	Опрацьовуються
Місцева мережа	18	0	0	0	18	17	0	0	0	17	2
Коди СКС-7	24	0	0	0	24	16	0	0	0	16	1
Скорочені номери	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	1
Коди послуг	3	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0
Коди NDC	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Коди MNC	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Всього	45	0	0	0	45	34	0	0	0	34	5

Заступник директора департаменту -
начальник відділу номерного ресурсу

М. Братіца

Дозволи, які видані у 2014 - 2015 роках

Стан	2014	2015	Всього
Діючі дозволи	215	403	618
З них скасовані рішеннями НКРЗІ під час переформування	55	10	65
Всього	270	413	683

Дозволи, які видані у 2014 - 2015 роках (виділення)

Вид ресурсу	2014	2015	Всього
Місцева мережа	14	4	18
Коди СКС-7	30	19	49
Скорочені номери	2	8	10
Коди послуг	1	2	3
Коди NDC	1	0	1
Коди MNC	0	0	0
Всього	48	33	81

Дозволи, які видані у 2014 - 2015 роках (переформування)

Вид ресурсу	2014	2015	Всього
Місцева мережа	113	266	379
Коди СКС-7	74	75	149
Скорочені номери	21	19	40
Коди послуг	6	6	12
Коди NDC	6	9	15
Коди MNC	2	5	7
Всього	222	380	602

Дозволи, які видані, переоформлені та скасовані у 2014 році

Вид номерного ресурсу	Видано (оформлено бланків)	Виділення <u>нового</u> ресурсу			Переоформлення дозволів		Скасування дозволів та вилучення ресурсу	
		Видано дозволів	Відмовлено	Скасовано рішень*	Переоформлено	Відмовлено та скасовано	Повернуто оператором	За ініціативи НКРЗІ
Місцева мережа	127	14	0	0	113	5	18	4
Коди СКС-7	104	30	2	0	74	6	24	7
Скорочені номери	23	2	0	5	21	0	0	0
Коди послуг	7	1	0	0	6	0	3	4
Коди NDC	7	1	0	0	6	0	0	0
Коди MNC	2	0	0	0	2	0	0	0
Всього	270	48	2	5	222	11	45	15

Дозволи, які видані, переоформлені та скасовані у 2015 році

Вид номерного ресурсу	Видано (оформлено бланків)	Виділення <u>нового</u> ресурсу			Переоформлення дозволів		Скасування дозволів та вилучення ресурсу	
		Видано дозволів	Відмовлено	Скасовано рішень*	Переоформлено	Відмовлено та скасовано	Повернуто оператором	За ініціативи НКРЗІ
Місцева мережа	270	4	0	1	266	3	16	11
Коди СКС-7	94	19	0	0	75	0	16	5
Скорочені номери	27	8	0	1	19	0	1	1
Коди послуг	8	2	0	0	6	0	0	1
Коди NDC	9	0	0	0	9	0	0	0
Коди MNC	5	0	0	0	5	0	0	0
Всього	413	33	0	2	380	3	33	18

* згідно п. 4.4. Положення у разі, якщо заявник у визначений законодавством строк не сплатив та не надав НКРЗІ документа, що підтверджує внесення плати за виділення номерного ресурсу, НКРЗІ скасовує відповідне рішення про виділення номерного ресурсу.

Заступник директора департаменту -
начальник відділу номерного ресурсу

М. Братіца

Таблиця 1

Результати державного нагляду та інших заходів, проведених НКРЗІ
у 2014–2015 роках

Показник	2014 рік	2015 рік
1. Кількість заходів державного нагляду		
Всього, в т.ч.:	284	25
планових перевірок	160	11
позапланових перевірок	124	14
2. Результати заходів державного нагляду		
Виявлено порушень, фактично	729	47
Анульовано ліцензій, шт.	6	1
Анульовано дозволів на експлуатацію РЕЗ, шт.	1693	15
Загальна сума адміністративних стягнень, тис. грн	176,3	23,3
3. Кількість виданих розпорядчих документів щодо усунення порушень вимог законодавства про телекомунікації та радіочастотного ресурсу України		
Кількість винесених розпоряджень, шт.	42	3
Кількість виданих приписів, шт.	80	8
4. Кількість спільних заходів, проведених НКРЗІ з представниками УДЦР та органів внутрішніх справ МВС України		
Всього, шт.	1115	890
5. Результати спільних заходів :		
Припинено роботу РЕЗ без дозволів на експлуатацію, од.	609	697
Вилучено РЕЗ без дозволів на експлуатацію, од.	65	18
6. Результати радіочастотного моніторингу		
Виявлено порушень у сфері користування радіочастотним ресурсом, фактично, з них:	7613 усунено 84,4 %	9900 усунено 79 %
<i>Порушення щодо використання РЕЗ без відповідних дозвільних документів (НДП), фактично</i>	<i>6113 (або 80,3 %), усунено 82,6 %</i>	<i>7820 (або 79 %) усунено 68,9 %</i>

Таблиця 2

Структура виявлених НКРЗІ у 2014–2015 роках порушень за їх видами

№	Вид порушення	2014 рік		2015 рік	
		Всього	Питома, вага, %	Всього	Питома, вага, %
<i>Порушення законодавства у сфері телекомунікацій (шт.)</i>					
1.	Порушення вимог Закону України “Про телекомунікації”	101	37	9	22
2.	Невиконання вимог розпорядчих документів	8	3	4	10
3.	Порушення ліцензійних умов	39	14	6	14
4.	Порушення правил надання та отримання телекомунікаційних послуг	48	17,5	13	32
5.	Порушення вимог Закону України “Про метрологію і метрологічну діяльність”	2	0,6	1	2,5
6.	Порушення Основних вимог до договору про надання телекомунікаційних послуг	37	13,5	1	2,5
7.	Порушення вимог, викладених у Порядку ведення реєстру операторів, провайдерів телекомунікацій	20	7,2	3	7
8.	Інші порушення	20	7,2	4	10
Всього		275	100	41	100
<i>Порушення законодавства у сфері користування радіочастотним ресурсом України (шт.)</i>					
1.	Невиконання вимог розпорядчих документів	11	2,4	1	0,1
2.	Порушення ліцензійних умов	74	16,4	5	0,7
3.	Умов дозволів на експлуатацію	22	4,8	0	0
4.	Користування радіочастотним ресурсом України без дозволів на експлуатацію РЕЗ	313	69	733	99,2
5.	Положення про надання висновків щодо ЕМС	11	2,4	0	0
6.	Інших вимог Закону України “Про радіочастотний ресурс України”	14	3	0	0
7.	Інші порушення	9	2	0	0
Всього		454	100	739	100

Схема руху коштів за бюджетною програмою 5561010 “Керівництво та управління у сфері регулювання зв’язку та інформатизації” у 2014–2015 роках

Структура видатків НКРЗІ у 2014-2015 роках

(тис.грн)

КЕКВ	Показник	2014 рік			2015 рік		
		План	Факт	Рівень виконання, %	План	Факт	Рівень виконання, %
2110	Оплата праці	21926,90	21926,86	100,00	19429,80	19399,97	99,85
2120	Нарахування на оплату праці	7968,70	7947,87	99,74	7020,10	6979,41	99,42
	<i>питома вага, %</i>	<i>91,81</i>	<i>94,08</i>	-	<i>80,55</i>	<i>85,24</i>	-
2210	Предмети, матеріали, обладнання та інвентар	81,00	69,92	86,32	390,00	386,82	99,18
	<i>питома вага, %</i>	<i>0,25</i>	<i>0,22</i>	-	<i>1,19</i>	<i>1,25</i>	-
2240	Оплата послуг (крім комунальних)	1030,00	898,68	87,25	1352,30	1163,84	86,06
	<i>питома вага, %</i>	<i>3,16</i>	<i>2,83</i>	-	<i>4,12</i>	<i>3,76</i>	-
2250	Видатки на відрядження	176,70	61,04	34,54	465,50	341,78	73,42
	<i>питома вага, %</i>	<i>0,54</i>	<i>0,19</i>	-	<i>1,42</i>	<i>1,10</i>	-
2270	Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	1363,70	838,00	61,45	1527,40	906,44	59,34
	<i>питома вага, %</i>	<i>4,19</i>	<i>2,64</i>	-	<i>4,65</i>	<i>2,93</i>	-
2281	Дослідження і розробки, окремі заходи розвитку з реалізації державних (регіональних) програм (спеціальний фонд)	0	0	0	754,51	754,51	100,00
	<i>питома вага, %</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	-	<i>2,30</i>	<i>2,44</i>	-
2282	Окремі заходи з реалізації державних (регіональних) програм, не віднесені до заходів розвитку	9,00	8,80	97,78	19,00	19,00	99,99
	<i>питома вага, %</i>	<i>0,03</i>	<i>0,03</i>	-	<i>0,06</i>	<i>0,06</i>	-
2800	Інші поточні видатки	7,00	2,64	37,77	42,00	31,24	74,38
	<i>питома вага, %</i>	<i>0,02</i>	<i>0,01</i>	-	<i>0,13</i>	<i>0,10</i>	-
3110	Придбання обладнання і предметів довгострокового користування	0	0	0	1836,00	962,43	52,42
	<i>загальний фонд</i>		0	0	<i>1813,30</i>	<i>939,70</i>	<i>51,82</i>
	<i>спеціальний фонд</i>	0	0	0	<i>22,70</i>	<i>22,70</i>	<i>100,00</i>
	<i>питома вага, %</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	-	<i>5,59</i>	<i>3,11</i>	-
Всього видатків		32563,00	31753,80	97,51	32836,60	30945,40	94,24
загальний фонд		32563,00	31753,80	97,51	32059,40	30168,20	94,10
спеціальний фонд		0	0	0	777,20	777,20	100,00